

אבות ובנים

אבות ובנים

על פי ספרו של
איוון טורגנייב

תרגום: נילי מירסקי
עיבוד: יחזקאל לזרוב

תיאטרון גשר
מוזיאון תל אביב
יבגני אריה

אבות ובנים

עיבוד, בימוי ועיצוב במה: יחזקאל לזרוב

עיצוב תאורה: נדב ברנע

עיצוב תלבושות: אליון לזרוב

תכנון והפקת במה: זוהר שואף

מוזיקה:

"La Femme",

פרדריק שופן,

Ólafur Arnalds

עיצוב סאונד: מיכאל ויסבורד

עוזר במאי לשפה ודיבור: יוני לוקאס

בימוי וידאו: יחזקאל לזרוב

עיצוב וידאו: רן סליון

תכנון והפעלת וידאו: נמרוד צין

עוזרת במאי: אירנה אורלוב

מפיק בפעול: רומן קבטנר

מנהל טכני: מקסים רוזנברג

מנהל אמנותי: יבגני אריה

מנכ"ל: לנה קריינדלין

הצגה ראשונה: 1 בנובמבר 2017
משך ההצגה: שעה ו-50 דקות ללא הפסקה

תיאטרון גשר מודה
לדיתי ואלכס לנדסברג
על תרומתם להפקת ההצגה

דמויות ומשתתפים

יבגני בזארוב: מיקי לאון

ארקאדי קירסאנוב: אלון פרידמן

ניקולאי קירסאנוב: ישראל (סשה) דמידוב

פאוול קירסאנוב: דורון תבורי

ואסילי בזארוב: בוריס אחנוב

ארינה בזארוב: פירה קנטר

אנה סרגייבנה: נטע שפיגלמן

קטיה: רוני עינב

פניצ'קה: טלי אוסדצ'י

הדודה: ליליאן רות

טימופאיץ': יבגני טרלצקי

פיוטר: פאולו א. מואורה/הלל קפון

צוות ההצגה

מנהלת ההצגה: טניה סוכנובה

תלבושות: מרינה קרסילניקובה, ורה מושקוביץ'

אביזרים: אולגה ברזינה, אלכסנדר קוז'בניקוב

איפור: הלנה מרצינובסקי

סאונד: מיכאל וייסבורד

תאורה: אלכסנדר סיקירין, אליהו סרבייסקי,
אירנה פקטור

עובדי במה: ואדים איליון, אנדרי קוליש,
אלכסנדר טורופובסקי, ויקטור קבזון,
פבל דוידוביץ', מיכאל ריבקיין

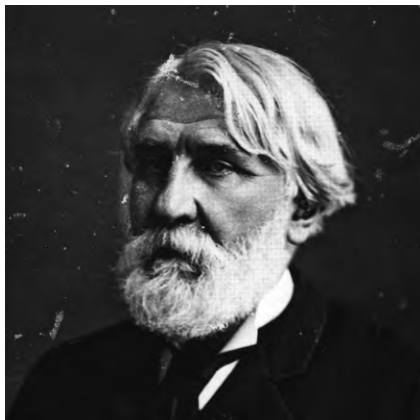
צוות יצור

תפאורה: יורי סוכנוב ובית המלאכה
של תיאטרון גשר

תלבושות: אלכסנדר גטלין

אביזרים: אולגה ברזינה

איפור ופאות: הלנה מרצינובסקי

איוון סרגייביץ' טורגנייב

נולד ב-9 בנובמבר 1818, אוריול, רוסיה.

נפטר ב-3 בספטמבר 1883, בוז'יבאל, ליד פריז, צרפת.

סופר ומחזאי רוסי.

הרומן שלו "אבות ובנים" נחשב כאחת היצירות המעצבות של הספרות במאה ה-19.

מסך כחול בלו-סקרין:

הידוע בטלוויזיה בשם Chroma Key, הוא מונח בקולנוע אשר מתאר טכניקה בה מצלמים פעולה המתרחשת לפני מסך אשר צבוע בצבע אחיד (כחול/ירוק) לשם "החלפת" המסך בתמונה/סצנה אחרת. המונח מתייחס גם לתוצאה של הטכניקה וגם למסך עצמו.

טורגנייב נולד למשפחה מבוססת ועשירה באוריל שבמערב רוסיה ב-9 בנובמבר 1818. אביו, סרגיי ניקולאייביץ' טורגנייב, קולונל ביחידת פרשים, מת כאשר איוון היה בן 16, והותיר אחריו שני ילדים - ניקולס ואיוון. גידלה אותם אמם הרגשנית והמתעללת ורוורה פטרובנה לוטיבינובה, אישה בעלת אחוזות גדולות וצמיתים רבים. מסופר כי אמו של טורגנייב חנקה פעם למוות את אחד מהצמיתים שלה. לאירועים כגון אלה הייתה השפעה עמוקה על אופן תיאור הצמיתים ביצירתו של טורגנייב; כאשר הצאר אלכסנדר שיחרר את הצמיתים ב-1861, זה היה בין השאר בהשפעת יצירה זו. לאחר חינוך רגיל לבן משפחת אצילים, למד טורגנייב שנה באוניברסיטת מוסקבה ולאחר מכן באוניברסיטת סנקט פטרבורג כשהוא מתמקד בלימודים קלאסיים, ספרות רוסית ופילולוגיה, ולבסוף נשלח ב-1838 לאוניברסיטת ברלין ללמוד פילוסופיה (בעיקר הגל), והיסטוריה. טורגנייב, כרוסי צעיר שלמד בחו"ל, התרשם מהתרבות המודרנית שפגש באירופה המערבית, וכשהוא חזר לרוסיה הוא היה "מתמערב" (בניגוד ל"סלאבופילים" של אותה תקופה), שהאמין כי ניתן לקדם את רוסיה רק על ידי חיקוי של המערב וביטול מוסדות מיושנים כמו הצמיתות.

טורגנייב החל את הקריירה שלו עם הספר "רשימותיו של צייד", שבו הוא מתאר את מצבם הקשה של הצמיתים בריאליזם ובאהדה. יצירה זו, שהייתה מבוססת על חוויותיו האישיות בזמן שצד ציפורים וארנבות באחוזות אימו, הופיעה ב-1852. היא נקראה על ידי כל שכבות האוכלוסייה, וכן על ידי הצאר עצמו, והיא ללא ספק עזרה להביא לשחרור הצמיתים ב-1861. על פי נבוקוב וטולסטוי, ספר זה הוא הטוב ביותר של טורגנייב. באותה שנה נכתב וראה אור הסיפור הקצר המוכר ביותר של טורגנייב, "מומו". סיפור זה מספר על צמית חירש-אילם בחצרה של גבירה מוסקבאית ועל גורלה של הכלבה, מומו, אותה אימץ. יצירתו הבאה הייתה "קן אצילים", שפורסם ב-1859, ושנה לאחר מכן "על סף ההתחלה", סיפור שכולל את אחת הדמויות הנשיות היפות ביותר שלו, הלן. ב-1862 הוא פרסם את "אבות ובנים", רומן בנוי היטב שבו הסופר מתאר את הדעות המהפכניות שנפוצו באותה עת ברוסיה. יש המייחסים לו את המצאת המילה "ניהיליזם".

לקראת סוף חייו, טורגנייב חי בעיקר מחוץ לרוסיה, בבאדן באדן או בפריז, ולעתים קרובות בקרבה למשפחתה של הזמרת פולין ויארדו, אותה הסופר העריץ כל חייו (אם כי לא יצא מזה דבר). טורגנייב מעולם לא נישא,

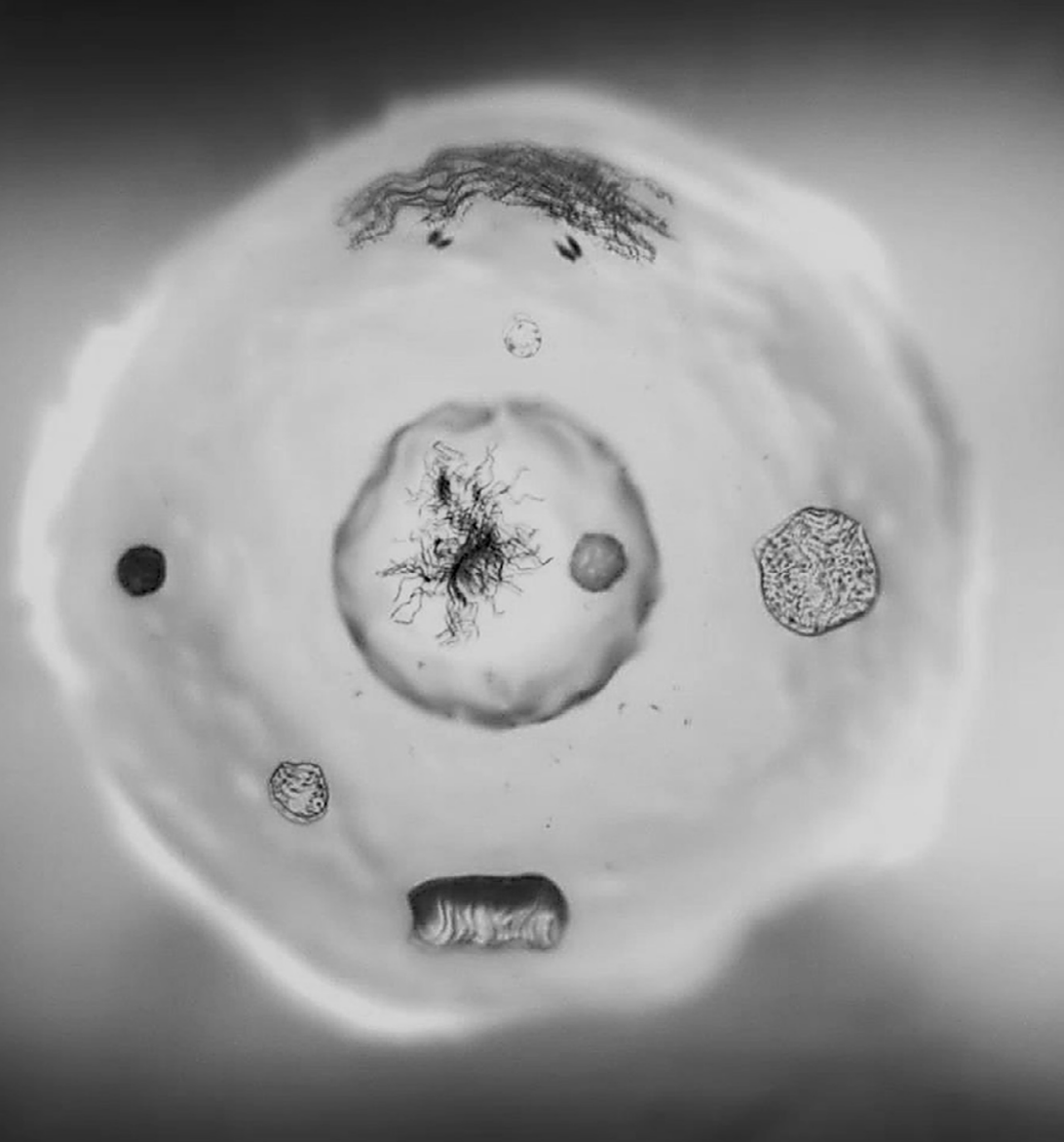
אם כי אחת מהצמיתות של משפחתו ילדה לו בת כשהיה צעיר. טורגנייב עצמו היה ביישן ועצור. חברו הספרותי הקרוב ביותר היה גוסטאב פלובר. טורגנייב ביקר לעתים גם באנגליה, וב-1879 אף קיבל תואר דוקטור לשם כבוד מאוניברסיטת אוקספורד. הוא מת בבוז'יבאל, ליד פריז, ב-4 בספטמבר 1883.

הרומנים המאוחרים של טורגנייב מתאפיינים בשפה ארכאית ומצבים מלאכותיים, ונחשבים מוצלחים פחות מיצירותיו המוקדמות. ב-1867 יצא לאור "עשן", וב-1877 היצירה האחרונה הארוכה שלו, "אדמה בתולה". לבד מסיפוריו הארוכים יותר, הוא כתב גם סיפורים קצרים רבים, חלקם בעלי יופי רב וניתוח פסיכולוגי מעמיק, כגון "פלגים באביב", "אהבה ראשונה", "אסיה", ואחרים. אלה נאספו אחר כך לשלושה כרכים.

טורגנייב נחשב לאחד מכותבי הרומנים הגדולים של התקופה הוויקטוריאנית, לצד ת'אקר, הות'ורן והנרי גיימס; יש דמיון רב בינו לבין האחרון. ביצירותיו משתקפת הבנה עמוקה של הטבע האנושי. ישנה תחושה מלנכולית, כמעט פסימית, בכתביו, של בחינה עצמית מדכאת. מבחינה אידאולוגית, טורגנייב היה ליברל רוסי שרצה לראות שינוי ברוסיה האוטוריטית והמפגרת מבחינה טכנולוגית,

אך לצד זה הוא התנגד לרדיקליזם הפוליטי של אותה תקופה. הפרק האחרון של "אבות ובנים", האמירה המשמעותית ביותר שלו על הרדיקליזם, הוא אחד מהפרקים העצובים ביותר אך גם האמיתיים ביותר בספרות.

אנטישמיות בספריו: מכיוון שחלקם לא תורגמו לעברית, נזנחת לפעמים גישתו האנטישמית של טורגנייב בספריו ליהודים. טורגנייב נודע בתיאוריו הארסיים לדמות היהודי, כך למשל בסיפורו "ז'יד" (1846), אשר שמו מעיד עליו, מתואר היהודי ה"ז'יד" הירשל, כנמוך-קומה ורזה, בעל שיער צהוב המצמץ בעיניו האדומות ללא הרף, בעל אף ארוך ועקום, הרודף בצע עד כדי מסירת ביתו לזנות, והוא מצוטט כמי שנוהג לומר תמיד "הכסף הוא דבר טוב, אפשר להשיג בו הכל". הוא מתואר כמוג-לב, ובתיאור העמדתו לדין באשמת ריגול וגזר דינו למוות, מתאר אותו טורגנייב מרעיד בכל גופו צועק ומנתר, "עד שבלי רצון העלה על פניו חיוך". באופן דומה מתוארת הכאתו של יהודי אחר וניסיון לרצחו, כאשר הקהל פורץ בצחוק.

מיטוזה:

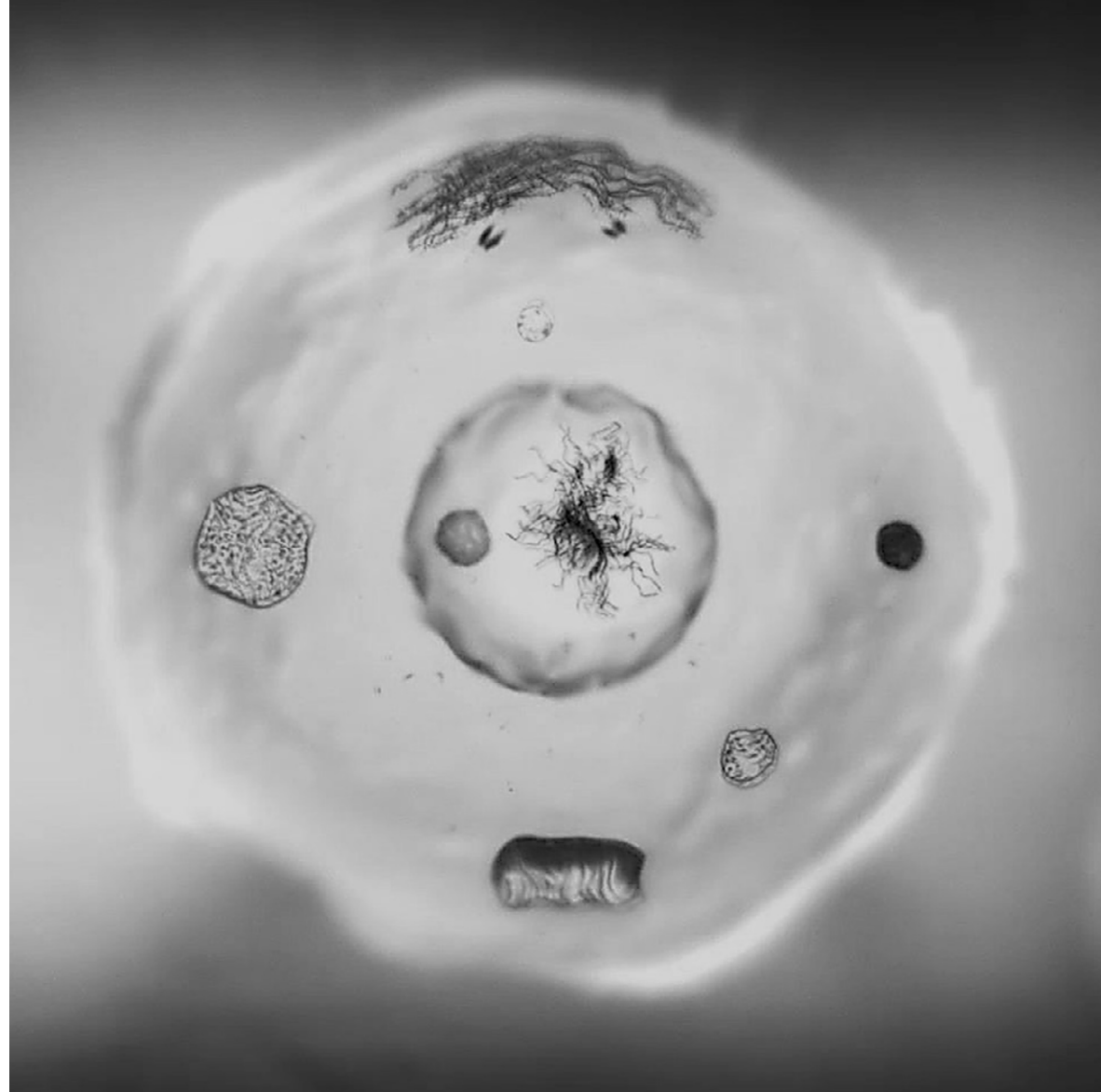
(מלשון מיטוס - "חוט" ביוונית) היא תהליך במחזור התא שבו מתחלק גרעין התא לשני גרעינים שבכל אחד מהם מצויים בסופו של תהליך מספר שווה של כרומוזומים, אשר זהה למספר הכרומוזומים שהיו בגרעין התא לפני החלוקה. בסוף המיטוזה מתרחשת בדרך כלל התחלקות הציטופלסמה ולבסוף מתחלק התא כולו. תוצאת תהליך המיטוזה עם התחלקות הציטופלסמה היא שני תאי בת (נקראים גם "תאי צאצא") הזחים לחלוטין לתא ההורה. תהליך המיטוזה הוא הבסיס לגדילה.

טורגנייב על "אבות ובנים"

טבלתי באמבטיות מי-ים בוונטורה, עיר קטנה באי וויט - זה היה באוגוסט 1860 - כשעלתה בראשי לראשונה עלילת "אבות ובנים". הנובלה הזאת הצליחה לבלום, ככל הנראה לתמיד, את אהדת הדור הצעיר אלי בכל רחבי רוסיה.

שמעתי לא פעם ואף קראתי במאמרי ביקורת שאני "מתבסס על מסרים" או "מנחיל מסרים" ביצירותי. אחדים חלקו לי שבחים בשל כך, אחרים, לעומתם, גינו אותי. מצדי אתוודה ואומר שמעולם לא נהיתי אחר "דימוי" המבוסס על "מסר", אלא חיפשתי פנים חיות שלהן הוספתי או מהלתי לתוכן בהדרגה מרכיבים הולמים.

מעולם לא הצטיינתי בכושר דמיון נרחב ומשום כך נזקקתי תמיד לבסיס שכזה, לקרקע יציבה שרגליי יוכלו לצעוד עליה בבטחה. כך קרה גם עם "אבות ובנים". דמותו של בזארוב מושתת על אישיותו של רופא צעיר מהפריפריה שהותיר בי את חותמו (הוא נפטר זמן קצר לפני שנת 1860). באיש הנהדר הזה - ממש לנגד עיני - נבטה והנצה התנועה שעתידה ללבלב בשם ניהיליזם.

הרושם שחרט בי האיש הזה היה עוצמתי ביותר ובו בזמן לא לגמרי מובן. תחילה לא הצלחתי בעצמי להגדיר אותו במדויק, בחנתי במתיחות את סביבתי, כמבקש להאמין באמיתות תחושותיי שלי. הטרידה אותי העובדה הבאה: בשום יצירה בספרותינו לא מצאתי ולו רמז לכל מה שהתרחש סביבי. בעל כורחי התחלתי לפקפק: האם איני רודף אחר רוח רפאים?

ביוצרי את דמותו של בזארוב עקרתו ממנו את החיבה לכל מה שמתהדר בתואר "אמנותי" וחננתי אותו בעזות-מצח והעדר-גינונים - לא מתוך רצון להעליב את הדור הצעיר. כחלק מההוכחות ליחסי המשפיל לבני הנוער בימינו הדגיש אחד המבקרים את העובדה שגרמתי לבזארוב להפסיד בקלפים לאב אלכסיי. "הוא כבר לא ידע איך עוד לבייש ולבזות אותו! אפילו בקלפים הוא לא יודע לשחק!"

אין כל ספק שאם הייתי כותב שבזארוב ניצח במשחק - אותו מבקר היה מצהיר בבטחון: "האין זה ברור? המחבר מבהיר לנו שבזארוב שרלטן".

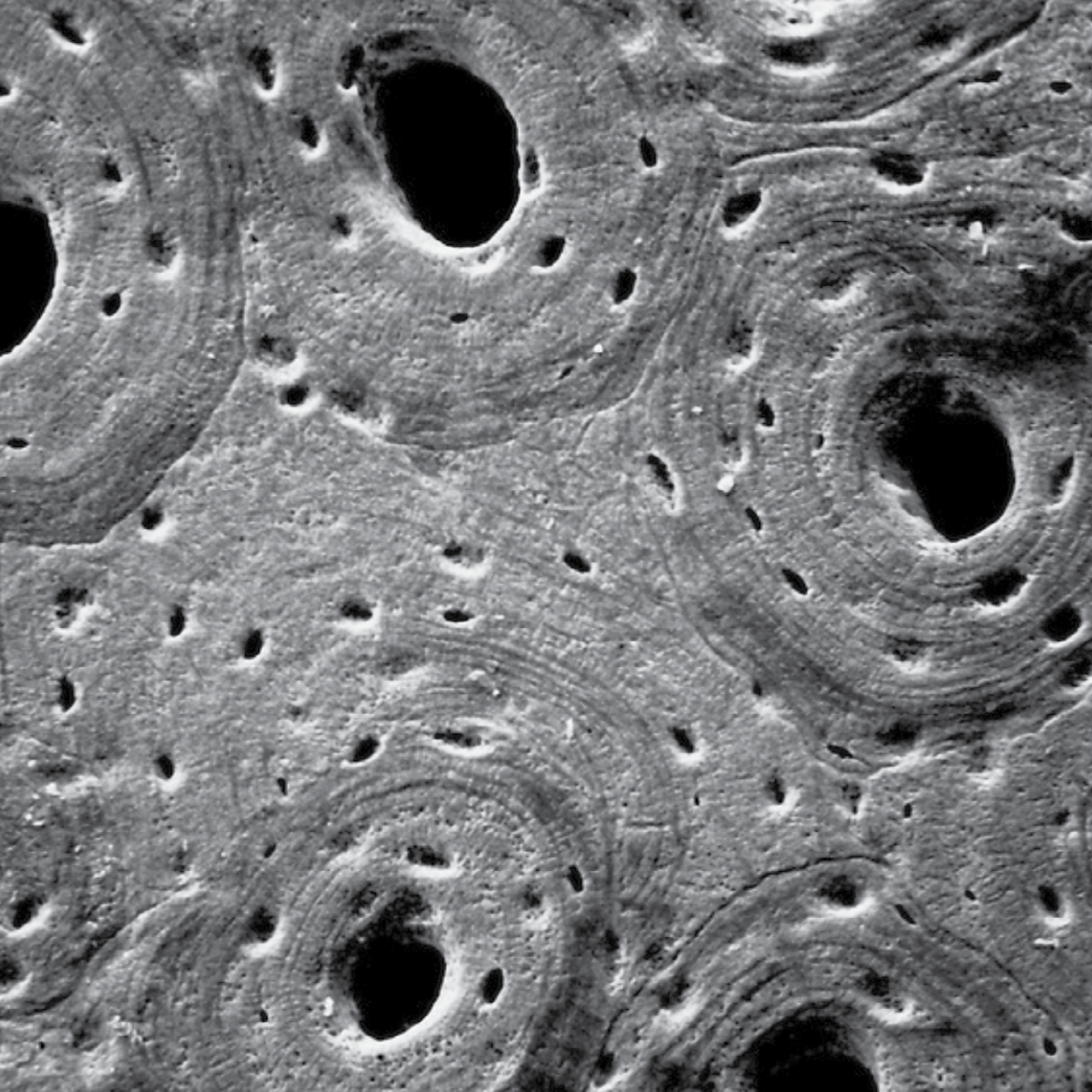
כתוצאה מתצפיות על מכרי, ד"ר ד', ואנשים שכמותו, נעשתה צורת החיים הזו כה נהירה בעיני. שוב הורה לי נסיוני, אולי שלא בצדק,

אבל במצפון נקי, שאין סיבה להתחכם - אני מוכרח לתאר את דמותו דווקא כך ולא אחרת.

אין להתייחס כלל לנטיות האישיות שלי במקרה הזה. אולי רבים מקוראיי יתפלאו אם אומר להם שמלבד לדעותיו בנוגע לאמנות - אני שותף לכל דעותיו האחרות. אבל חושדים בי שאני בצד של ה"אבות"... אני, שבדמותו של פאוול קירסאנוב חטאתי כנגד האמת האמנותית ו"המלחתי" יתר על המידה, הפכתי את חסרונותיו לקריקטוריים, הצגתי אותו כמגוחך!

קוראים זרים לא יכולים בשום אופן להבין את ההאשמות המחפירות שמפנים כלפיי בגין דמותו של בזארוב. הספר "אבות ובנים" תורגם כמה פעמים לגרמנית, וכך כותב אחד המבקרים ברשימתו על התרגום האחרון שהופיע בריגה:

"הקורא משולל הדעות הקדומות ישאל את עצמו בפליאה מדוע הנוער הרוסי הרדיקלי נתקף זעם שכזה בנוגע ליצוגו כפי שמשחק בבזארוב של טורגנייב, זעם הדורש לגנות את המחבר באופן כה משפיל? ניתן היה להניח שכל רדיקל חדשן יזהה בשמחה ובסיפוק את בבואתו שלו עצמו, הודות לאופיו של הגיבור שאינו תלוי בזוטות, בעבר, בנדוש ובשקרי".

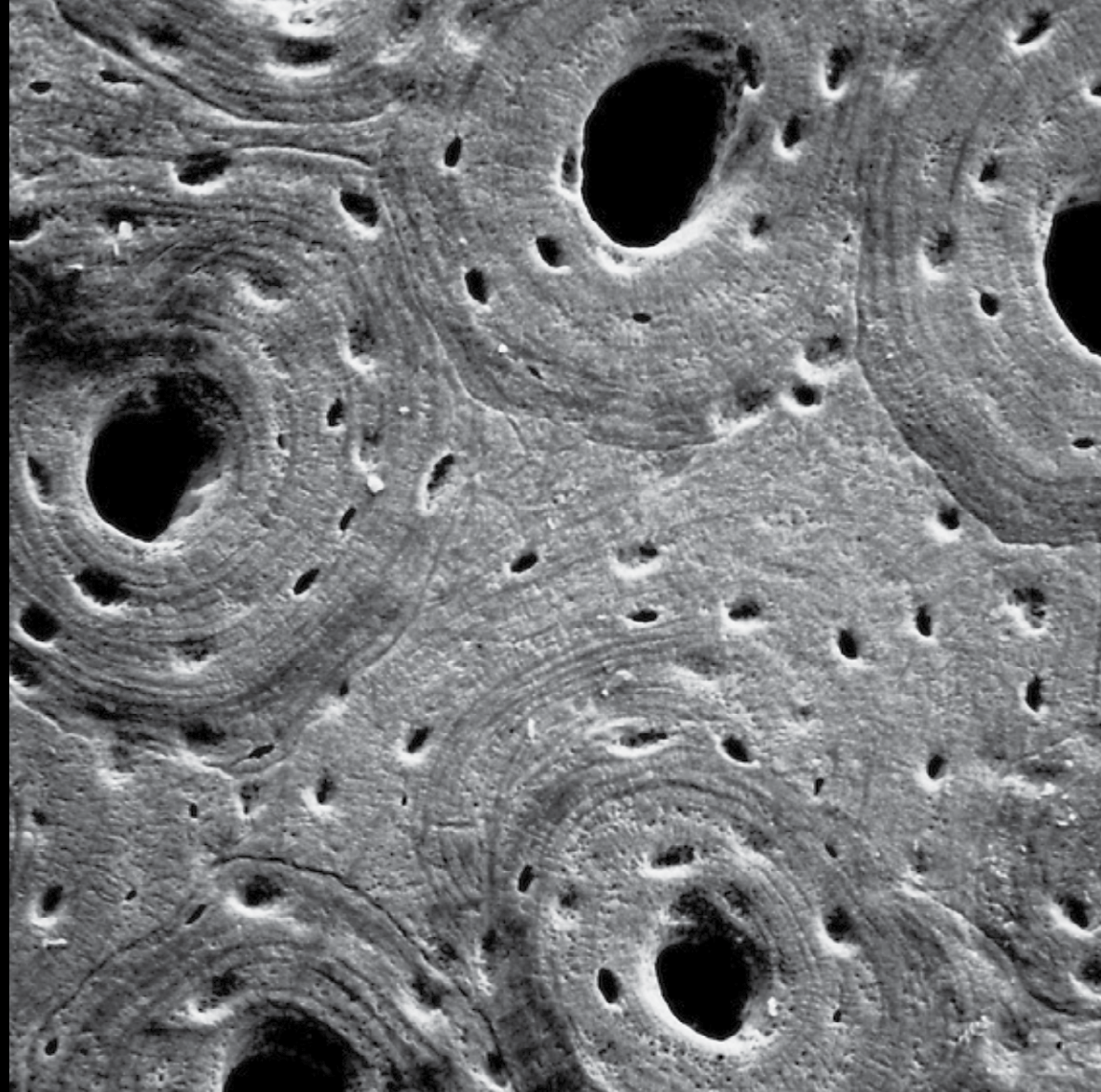
עצמות:

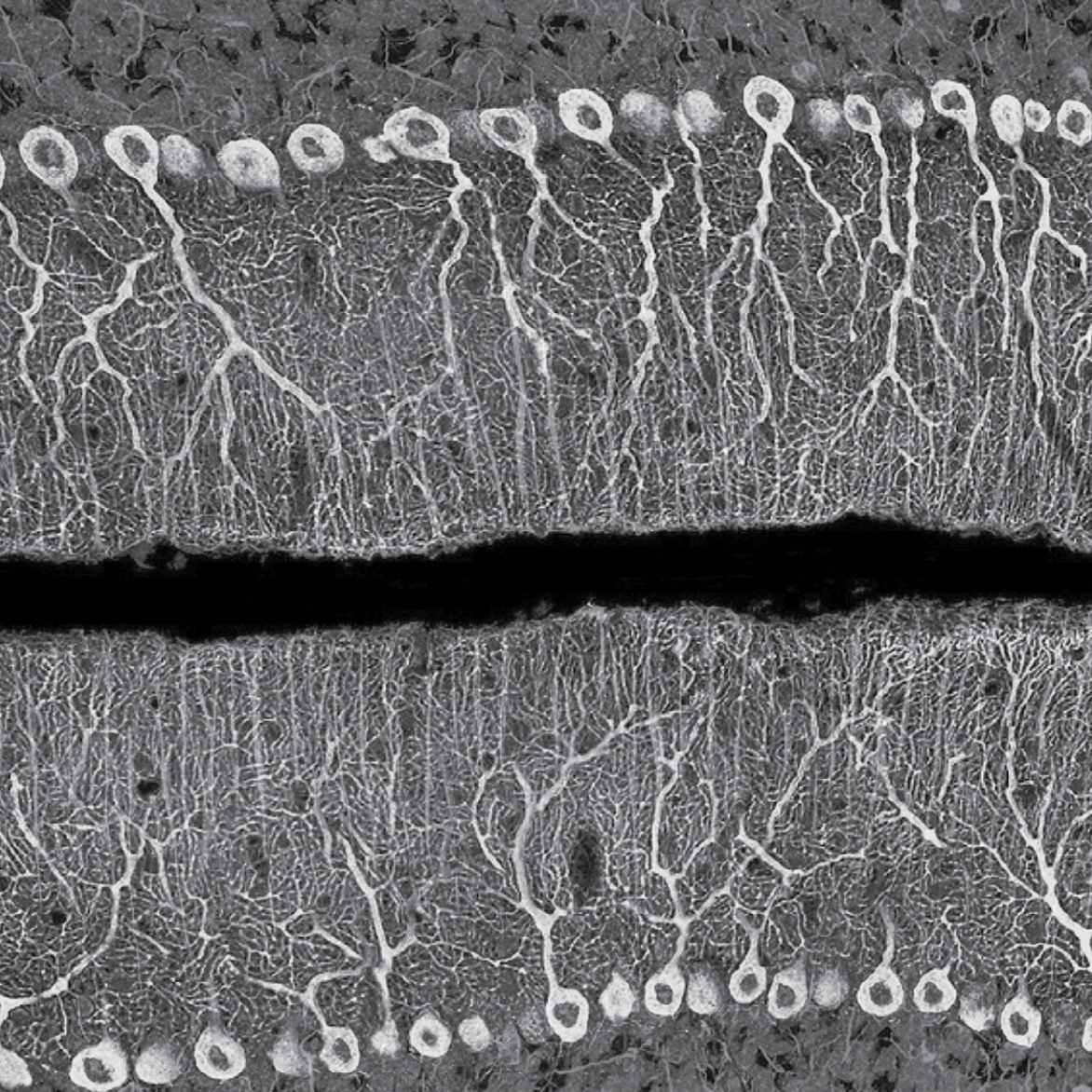
העצמות הן רקמת חיבור קשה וצפופה המהווה חלק מרכזי בשלד של רוב החולייתנים, מעניקות להם את צורתם, ומאפשרות את תפקודם. העצמות משתתפות בפעילויות תמיכה, תנועה, הגנה, אגירה, והפקת תאי דם בגוף. זוהי רקמה קשיחה, אך קלה ופריכה, שבחלקה החיצוני צפופה ובחלקה הפנימי ספוגית, דבר המקנה קלות בתנועה. לעצם מספר תפקידים: העצם מאפשרת לגוף תנועה ומעניקה לו תמיכה. העצמות מספקות את ההתנגדות הנחוצה לשרירי השלד כדי לפעול. הן מסייעות לשרירים לשמור על מבנה אברי הגוף או לשנותו. בנוסף, הן מספקות אתרי אחיזה לשרירים. עצמות כגון הגולגולת והצלעות מספקות לאברי גוף פנימיים (כמו המוח והריאות, בהתאמה) הגנה מפני כוחות חיצוניים. העצם משמשת כאתר למאגר מינרלים בגוף.

העיקר לעקור

בבסיס היצירה המהפכנית מ-1862 "אבות ובנים" מאת איוון טורגנייב עומד קונפליקט בין דורי. 'האבות' אוחזים במסורת וערכי משפחה, מורשת ואומנות ו'הבנים', ניהיליסטים המבקשים לבטל, להרוס ולעקור הכול. כיום, במציאות הנאבקת על ערכיה החברתיים, הפוליטיים והבין אישים הרגשתי צורך לשוב ולהציף את חשיבות הערכיות אל מול החופש לשנות, למרוד ולהתפתח. נשאבתי לנקודת מבטו של בזארוב הניהיליסט, דוקטורנט לרפואה, אחת הדמויות הבלתי-נשכחות בספרות הרוסית ודרכו חיפשתי ערוץ 'לעולם בחזקת נעלם'. חקירה שכזו מציפה לא מעט שאלות - האם "הכלום" או "הערכי" הם סובייקטיביים? האם קיימים ערכים אותם אנחנו מחויבים לרשת או שמא ניתנה לנו הרשות להרוס הכל? אם להרס יש חשיבות אבולוציונית, כלומר, הטבע האנושי הוא להרוס, מדוע לא מחנכים אותנו כיצד לעשות זאת נכון? אם כך, לצורך ניסוי על ערכים ומהות, ביטלתי מעמדות ומינים כדי לאפשר לאלה לבלוט ואולי להנכיח מציאות אלטרנטיבית. בחרתי בריק (bluescreen) בחלק אחד ובמלאות סוריאליסטית מדומה בחלק אחר. חיפשתי משחק חסר צורה כשהגוף מונע מעצמו. מילה כאינרציה, פועל נלווה של הרגע. מינסצנות נבנו סביב חוקיותם של איברים פנימיים ומציאות חדשה עלתה תחת עינית המיקרוסקופ. אך מעל כל אלה, האהבה, רגש אותו מגדיר בזארוב "רגש מלאכותי", היא ורק היא, מצליחה לסדוק כל דעה עיקשת, לחבר ולגשר בין דורות, עקרונות ומעמדות.

יחזקאל לזרוב

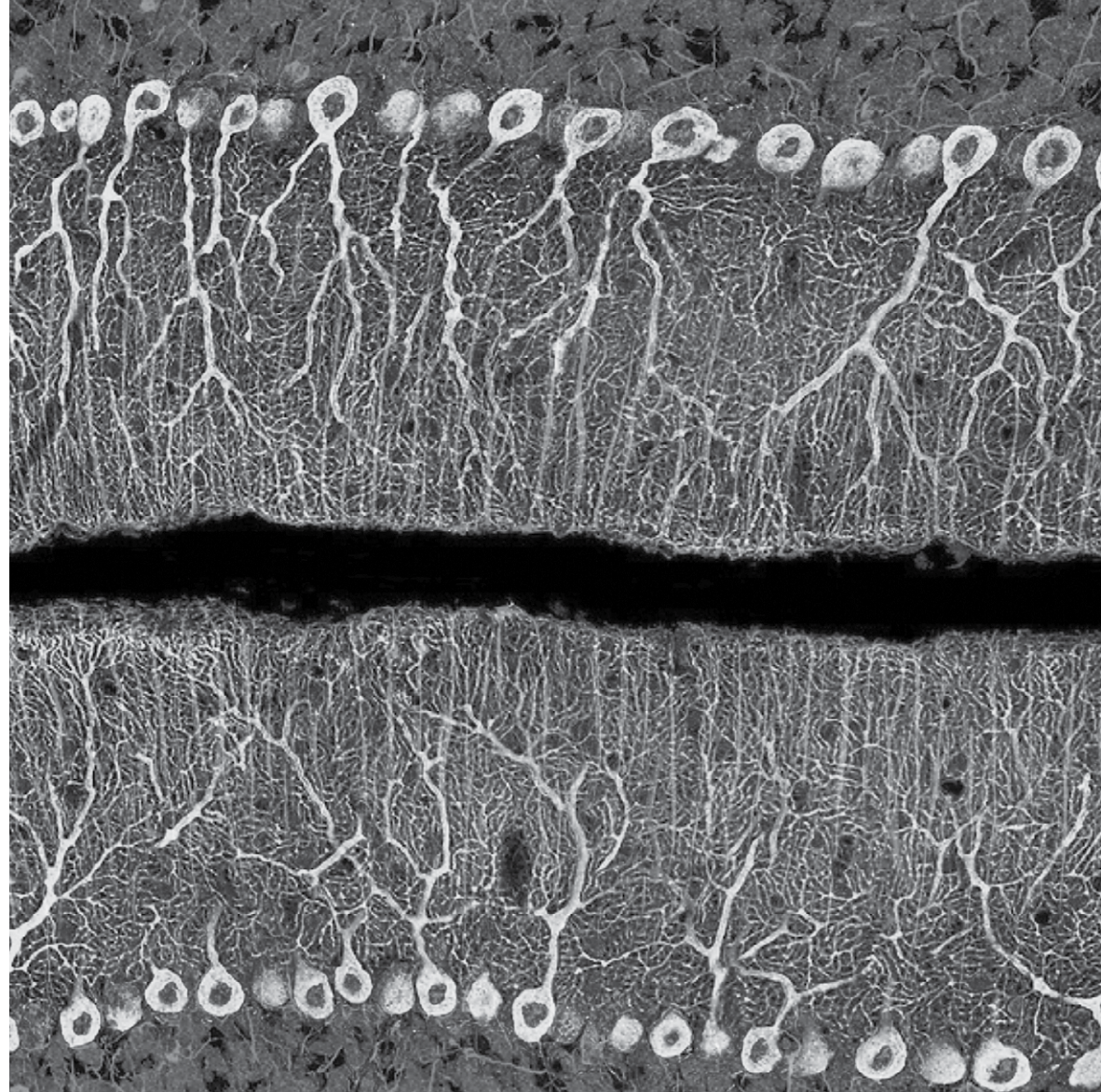
מוח:

מוח הוא האיבר הראשי במערכת העצבים, המצוי בגופם של בעלי חיים מפותחים. הוא מבקר ומתאם את הפעילות של מערכות הגוף השונות. תפקידו של המוח הוא לקבל מידע ממערכות החוש, לעבד אותו, ולהשתמש בו על מנת לנהל את התנהגותו של בעל החיים המפותח.

ניהיליזם

מבוא קצר לניהיליזם המתחיל

אשמורת הנצח - ישראל-בלוג, Nana10

ניהיליזם הוא ראשית כל ולפני הכול מסגרת מחשבתית, המגדירה את סוגי הפילוסופיה שיתפתחו בתוכה. ואין זו מסגרת מחשבתית ייחודית, אלא דווקא הנפוצה ביותר בעולם המודרני. רלטיביזם מוסרי והטענה ש"אין אמיתות אוניברסאליות" הם פירות הניהיליזם שפוסה בציוויליזציה המערבית.

אך מהו ניהיליזם? אני מאמין שזו ההגדרה הטובה ביותר: "ניהיליזם הוא הקביעה שאין דבר בעל משמעות כשלעצמו". במילים אחרות, ניהיליסט אינו חושב שקיים תוקף טרנסנדנטי לקביעות המוסריות והערכיות של בני-אדם. להגיד "הרג זה רע" ו"חופש הוא טוב" הם משפטים חסרי משמעות, מפני שחובה קודם להגדיר את מערכת הערכים בה נשפטים המעשים הללו. עבור הניהיליסט העולם הוא ישות זרה, חסרת התחשבות ומשמעות אנושית, שהאדם הוא המקנה לה את תכונותיה המוסריות. הניהיליזם הוא עמידה על פי תהום וההבדל בין ניהיליסט אחד למשנהו היא היכולת לסבול את הידיעה על כך. בניהיליזם עצמו נוצרת היררכיה של רוח:

א. ניהיליזם בטאלי

הניהיליזם הרווח ביותר בחברה של ימינו. הניהיליסט הפטאלי, לאחר שקיבל את בשורת הסתלקות כל אמת אוניברסאלית, זוחל לתוך עצמו והופך לטפיל אגואיסטי ונרקסיסטי. מטרתו היחידה היא סיפוק עצמי והוא מאמץ דפוסי סובלנות, רלטיביזם ו"חופש" בכדי להקטין עד כמה שאפשר את החיכוך בינו ובין בני-אדם אחרים.

כמובן, מפני שמטרתו הראשונה היא סיפוק עצמי ולכן הצורך התמידי להתבלט מעל השאר, הניהיליסט הפטאלי יכול ללכת גם בכיוון ההפוך ויתמקד בחיפוש מריבות תמידיות עם האנשים סביבו. על-ידי הקנטה ומיצוב עצמו כ"ייחודי" הפטאליסט משיג את הסיפוק הנרקסיסטי שהוא זקוק לו כל-כך.

ב. ניהיליזם אפולוני-דיוניסי

הזן הזה הוא התגברות ראשונית על הנסיגה הפטאלית על-ידי מיצוב מערכת מטאפיזית חלופית - מערכת אסתטית. הניהיליסט האפולוני-דיוניסי חי וחושב לפי קביעתו של ניטשה ב"הולדת הטרגדיה": העולם מוצדק רק כפנומן אסתטי.

ניהיליסט זה נוטה לעבר התיאטרלי וההירואי בהדגישו את מופת הלוחם נחוש הרצון המסתער על שורות האויב בקרב אבוד. המודלים והאידיאלים (במובן של האדם המושלם או החברה המושלמת) מוכתבים לעיתים קרובות על-פי תרבויות לוחמים היסטוריות ושימת דגש על האסתטיקה באלומות.

הבעיה היא שמבעד לשריון הלוחם מבצבצת דמותו של ילד משחק. הרצון להידמות ללוחם, להעלות על הבמה אורח חיים צבאי-מסדרי, הוא הרצון שמניע את האפולוני. יש כאן רצון חיקוי, הצגה, אשר עד כמה שהם מושכים את הלב והעין אינם מבטאים תחושת חיים פנימית.

ג. ניהיליזם פאוסטי

הזן האחרון והנעלה ביותר, דווקא ומפני שהניהיליסט הפאוסטי פועל מתוך כוונה להדביר את הניהיליזם. הוא מעוניין לבחון מחדש את כל הערכים ולעצב מערכת רעיונית מתוך רצון אוהב חיים ומחייב חיים.

כפי שד"ר פאוסט מחפש לתפוס את החיים במלואם ומשיג את סיפוקו בחזון אדיר של מאבק בלתי-פוסק בין הטבע המנוכר והאדם, כך הניהיליסט הפאוסטי פועל לתפוס את החיים ולאורם לעצב את ערכיו. הוא מחפש אחר הרצון לעוצמה באופן סובייקטיבי, על-ידי התנסות פעילה ולא קונסטרוקציה מחשבתית (בניגוד לשני הזנים הקודמים). הניהיליזם הפאוסטי הוא האידיאל הניטשאני, גם אם ניטשה מעולם לא הצליח להגיע אליו (משום רוחו הרומנטית).

וכיצד ניתן להיהפך לניהיליסט פאוסטי? ישנם כמה דברים שאפשר לעשות:

א. אתגר את עצמך

בני-אדם נוטים להתכנס לתוך עצמם ולעולם פנטזיה פרטי כאשר הם מנתקים מגע עם המציאות. בעידן בו כל הזמן מחפשים נוחות, קשה יותר ויותר לבוא במגע עם העולם האמיתי, עם עולם בלתי-אנושי ובלתי מתחשב שיכול להיות יפה בדיוק כפי שהוא יכול להיות אכזרי. לפיכך אדם חייב לאתגר את עצמו, להקשות על עצמו, בשביל לחשל את רצונו. האתגר עצמו אינו חשוב במיוחד - הוא יכול להיות רצון להצטיין בענף ספורט, ללמוד באופן שיטתי ועמוק נושא או לבנות דגם מדויק של ירושלים מקיסמים.

יש רק שני חוקי ברזל: ראשית, האתגר חייב להיות בעולם הממשי. להגיע לרמה 200 ב-WOW זה בהחלט מאתגר, אך אתה שוקע לתוך עולם פיקטיבי במקום להיכנס ראש בראש בעולם הממשי. שנית, האתגר חייב להיות בלתי-תלוי באנשים אחרים. הרצון להיות אומן גדול או כותב ידוע מחייבים אותך להתמודד עם בני-אדם, על כל השקרים והאשליות שלהם. נכון, חייבים לדעת כיצד להתמודד עם זה אך כאשר אתה בוחר אתגר דאג לכך שההצלחה בו לא תהיה תלויה בדעתו של מישהו (גם לא שלך).

ב. שמור על נימוס

התנהגות גסה אינה מעידה על אומץ ומרדנות אלא על רצון חלש מכדי לשלוט ביצרים הנחותים שלנו. נימוסים ודרך ארץ באים קודם כל לשרת אותנו ולהגדיל את השליטה שלנו בעצמנו. דברי ימאמוטו טסונטומו ב"האגאקורה", המתייחסים לחובת הסמוראי לשמור על אורחות נימוס בכל זמן, הם חומר לימוד רב-ערך בנושא.

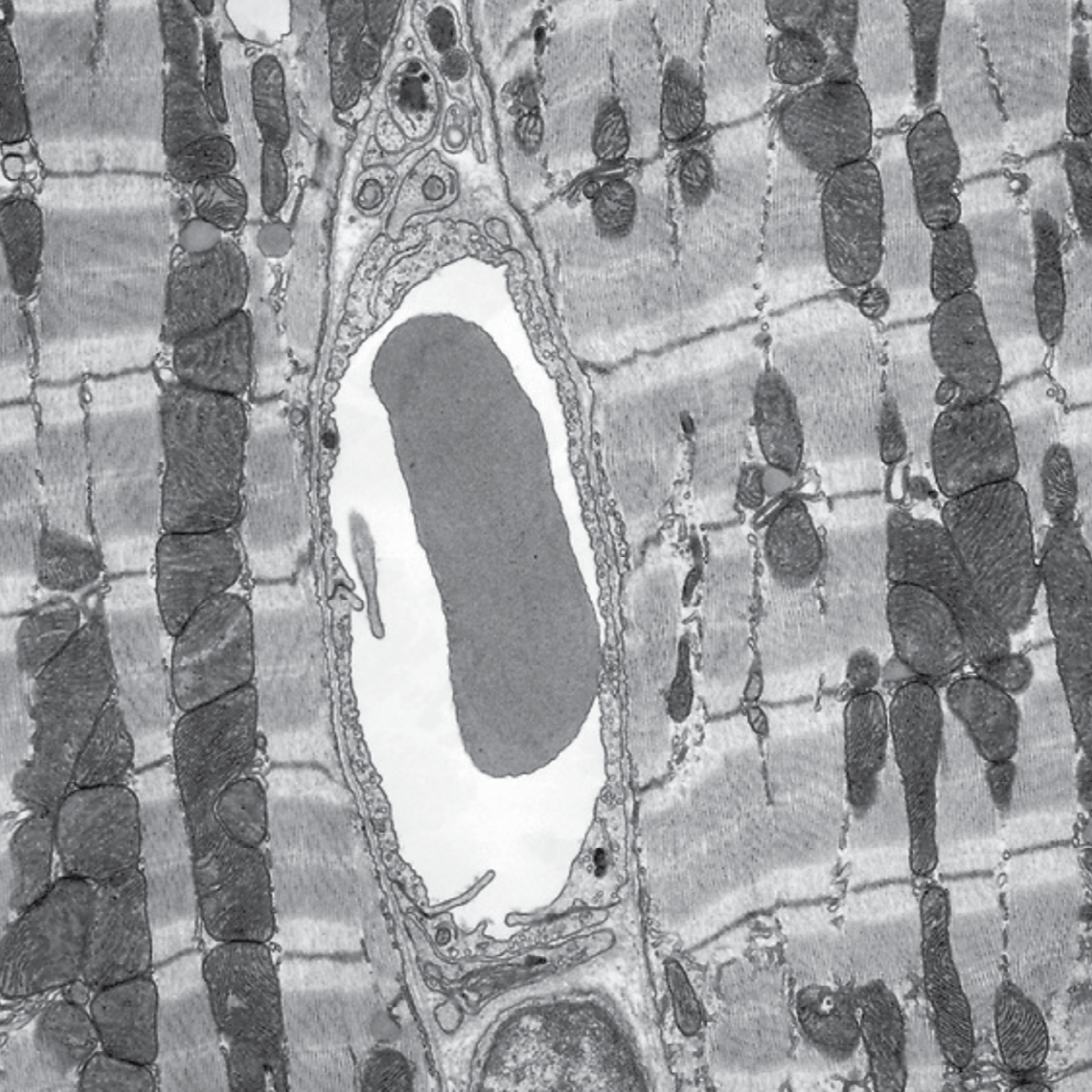
וודאי, מידה חייבת להיות. אף לא אחד מצפה ממך להיות רובוט נוקשה וחסר חיים. עלייך למצוא את המידה הנכונה לך, תוך השתדלות לא להיות שמוק מלא חשיבות עצמית. כך תתרום גם לעצמך וגם לסביבה.

ג. חשוב על החשיבה

הדבר הקל ביותר בימינו הוא ללקט כמה רעיונות מפה ומשם ולהציג את הערבוביה כאילו יש לך משנה סדורה. אין בזה לא כבוד לאינטלקט ולא אותנטיות אישית.

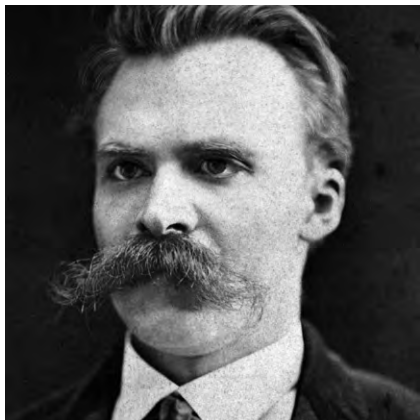
מה שיש לעשות הוא לפתח טעם ייחודי ברוח, תוך מוכנות להשקיע זמן (ולפעמים אף כסף) לשם פיתוח מערכת רוחנית. תחילה, עבור במבט מרפרף על תרבויות האדם - קרא מאמרים כללים על תרבויות יוון ורומא, אירופה ויפן. הכר את הפילוסופים הידועים, כמו אפלטון, קאנט וניטשה (סדרת הפילוסופים הגדולים מומלצת בחום) בשביל שתוכל לבחור את משנתו של איזה פילוסוף אתה רוצה להכיר לעומק.

כמובן, אם הדבר נשמע קשה מדי אתה תמיד יכול להצטרף למחנה פוליטי (ובימינו כמעט כל תנועה היא פוליטית) ולזמזם ביחד עם שאר הדבורים את האידיאולוגיה.

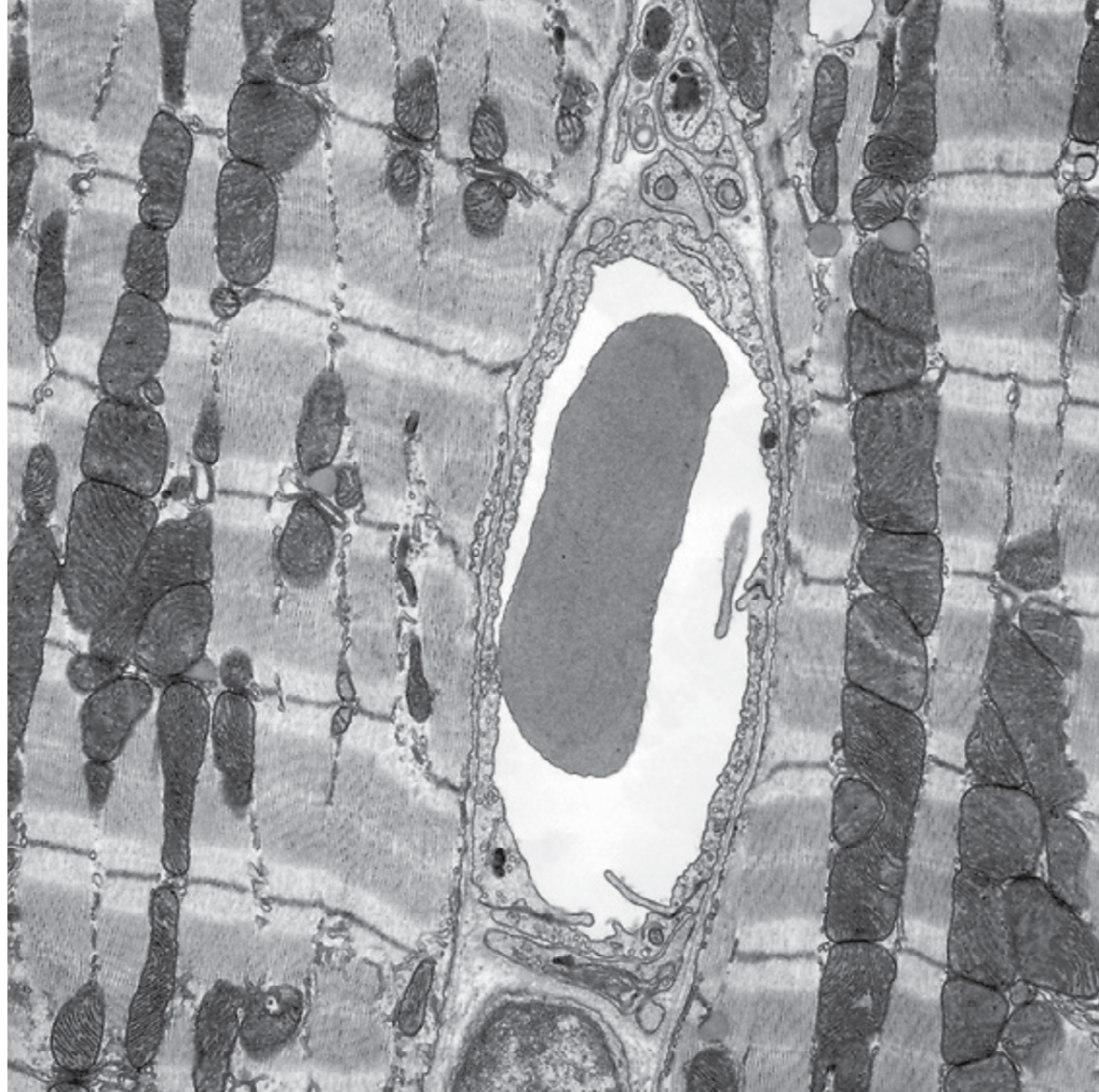
לב:

לב האדם הוא איבר חלול ושרירי הפועל כמשאבה, ומטרתו היא להזרים את הדם דרך כלי הדם, וזאת תוך התכווצויות חוזרות ונשנות. הדם שהלב מזרים לשאר איברי הגוף, מספק להם חמצן וחומרי מזון הנחוצים להם, ומפנה מהם פסולת מטבולית.

פרידריך ניטשה על הניהיליזם

הניהיליזם הוא על הסף. מאין בא אלינו זה הזר והמוזר שבאורחים? - נקודת המוצא: טעות היא כשמצביעים על "מצוקות חברתיות" או "ניווטים פיסילוגיים" או אף על שחיתות המידות, כסיבותיו של הניהיליזם. אדרבא, עידננו הוא ההגון, החנון ביותר. מצוקה כשלעצמה, אם נפשית, אם גופנית, אם רוחנית, אין בכוחה לחולל ניהיליזם (שפרשו דחייה קיצונית של כל ערך, טעם, רצייה). למצוקות אלה אתה עדיין יכול למצוא הסברים שונים לחלוטין. אולם: הניהיליזם נעוץ בהסבר מסויים אחד: בזה הנוצרי-מוסרי.

הניהיליזם כמצב פסיכולוגי מין ההכרח שיופיע. ראשית, מאחר שחיפשונו בכל התרחשויות "טעם" שאיננו בה: וכך נפלה לבסוף רוחו של המחפש. הניהיליזם הוא גם התבררות בזבוזו הממושך של הכוח, ה"לשוא", אי הוודאות, העדר הזדמנות כלשהי לשוב ולהתאושש, שוב להירגע לגבי משהו - הבושה בפני עצמנו, כאילו הווינו את עצמנו זמן ממושך מידי... טעם זה יכולה היה להיות: "הגשמתה" של חוקת מוסר עילאית בכל התרחשויות סדר עולם מוסרי; או התגברות האהבה וההרמוניה ביחסים בין הבריות; או התקרבות למצב אושר כללי; ואולי אף הנהייה אל מצב האין המוחלט - מטרה כלשהי היא עדיין בגדר נותן-טעם... הצד המשותף לכל התדמיות האלה, שיש משהו שיושג על ידי התהליך עצמו: - והנה מתברר שבדרך ההתהוות כל מטרה לא הוצגה ולא הושגה... משום כך האכזבה לגבי מטרתה המדומה של ההתהוות, סיבה לניהיליזם: אם לגבי מטרה מסוימת כלשהי, אם באופן כוללני יותר, ההיווכחות בכשלון של כל המטרות ששוערו עד כה והנוגעות ל"התפתחות" כולה (האדם שוב אינו שותף להתהוות ועל-אחת-כמה-וכמה לא נקודת המרכז שלה).

שנית, מופיע הניהיליזם כמצב פסיכולוגי, כשמניחים שבכל התרחשויות ומאחורי כל

התרחשויות מצוייה שלמות, שיטתיות, ואף מלאכת ארגון: כך שהציור הכולל של עולם בנוי לתפארה, על דרך שררה וממשל, מעורר הערצה והתעלות בנפש הצמאה (-) אם זו נשפו של לוגיקאי, אזי ההיקשיות המוחלטת והדיאלקטיקה שבמציאות, דיין כדי שיתרצה עם הכל...). אחדות כלשהי, צורה כלשהי של מוניזם: וכתוצאה מאמונה זו שרוי האדם בהרגשת היחד והתלות לגבי משהו שלם, העולה עליו לאין-שיעור, אופן מאופני האלהות... "טובת הכלל טובעת את מסירותו של הפרט"... אך תא שמע! כלל כזה אינו קיים בשום פנים! ביסודו של דבר איבד האדם את האמונה בערכו, אם על ידו לא פועל משהו שלם רב-ערך עד לאין-שיעור: כלומר: הוא יצר את המושג של שלמות כזאת, כדי שיוכל להאמין בערכו שלו עצמו.

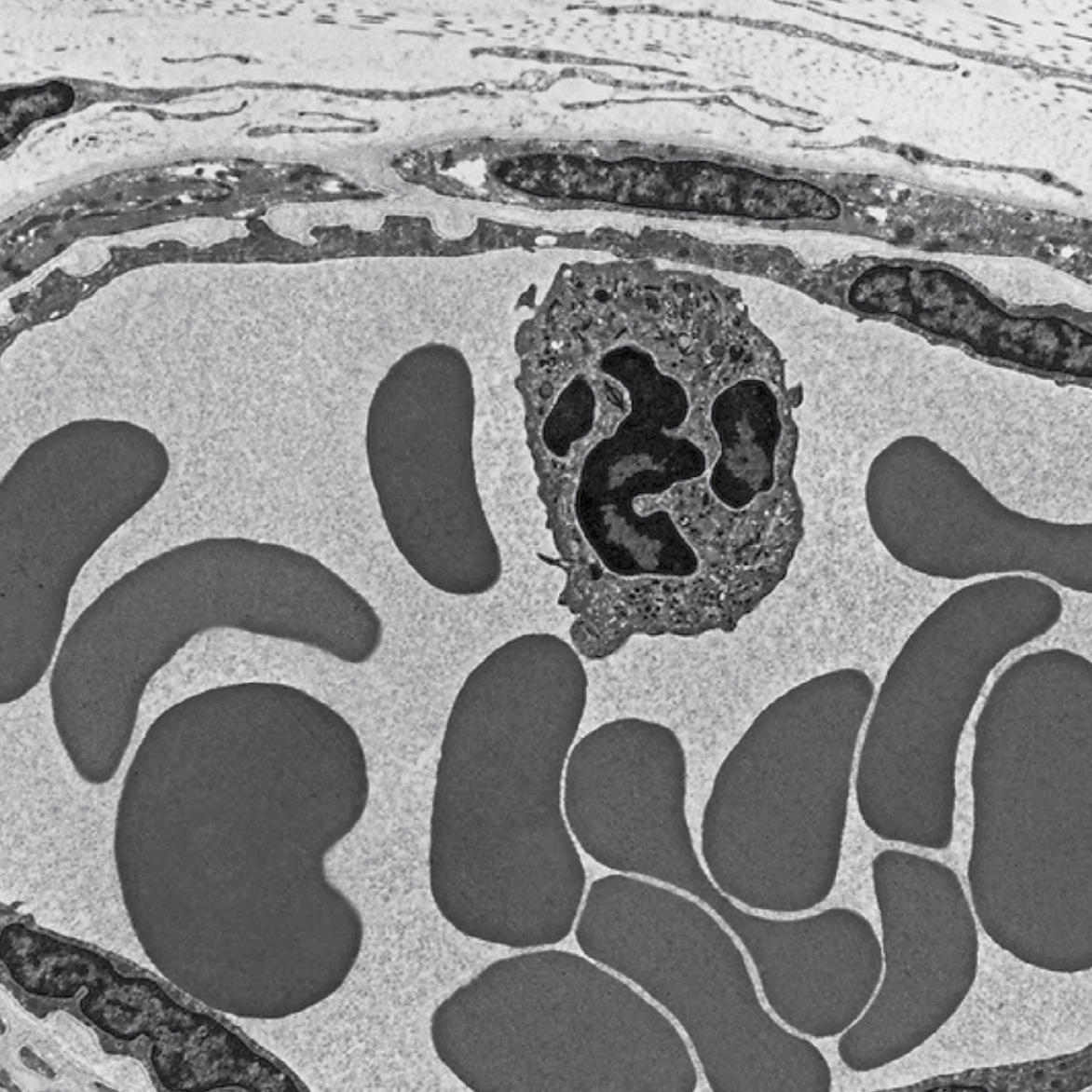
ועוד צורה אחת, שלישית, לובש המצב הפסיכולוגי של הניהיליזם. אם נתונות שתי ההכרות הללו, שאין שום מטרה להתהוות ושמאחורי ההתהוות לא שולטת שום אחדות גדולה, אשר כל פרט רשאי לצלול בה כליל כבתוך ישות ערכית עליונה: לא נותר עוד אלא המפלט האחד, לדון את כל העולם הזה של ההתהוות לכף חובה באשר הוא אשליה, ולהמציא עולם שמעבר לזה הניתן, בבחינת העולם האמיתי. אולם ברגע בו תפשו

האדם, שעולם זה לא נבנה אלא מתוך צרכים פסיכולוגיים בלבד, אין לו זכות לכך מכל-וכל, אזי נוצרת צורתו האחרונה של הניהיליזם, שמשמעת ממנה הכפירה בעולם מטאפיזי, - ואשר אוסרת על עצמה את האמונה בעולם אמיתי כלשהו. בעמדה זו אין אתה מודה אלא בממשותה של ההתהוות כממשותה היחידה, אתה אוסר על עצמך נתיבות על עולמות אחרים ואלהויות כוזבות - אך אינך סובל עוד את העולם הזה, ששוב אינך רוצה עוד להכחיש את ממשותו;

מה קרה בעצם? האדם הרגיש שהכל חסר-ערך ברגע שתפשו שאין להסביר את מהותו הכוללת של הקיום בעזרת המושגים "מטרה", "אחדות" או "אמת". שום מטרה לא הוצגה ולא הושגה; בריבוי ההתרחשויות חסרה האחדות המקיפה; מהות הקיום אינה "אמיתית", היא כוזבת... לא נותרה לך עוד שום סיבה לבדות לעצמך עולם אמיתי... בקיצור: המידות "מטרה", "אחדות" "ישות", בהן הקנינו לעולם ערך, אנו חוזרים ושולפים אותן מתוכו - ועתה הוא נראה חסר-ערך...

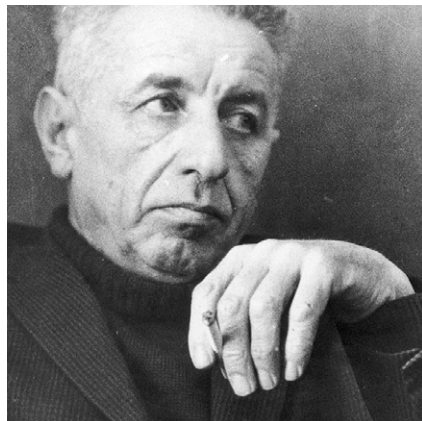
פרידריך ניטשה, "הרצון לעוצמה"

הוצאת שוקן/ירושלים ותל אביב
כרך ראשון, עמוד 17
תרגום ד"ר ישראל אלדד

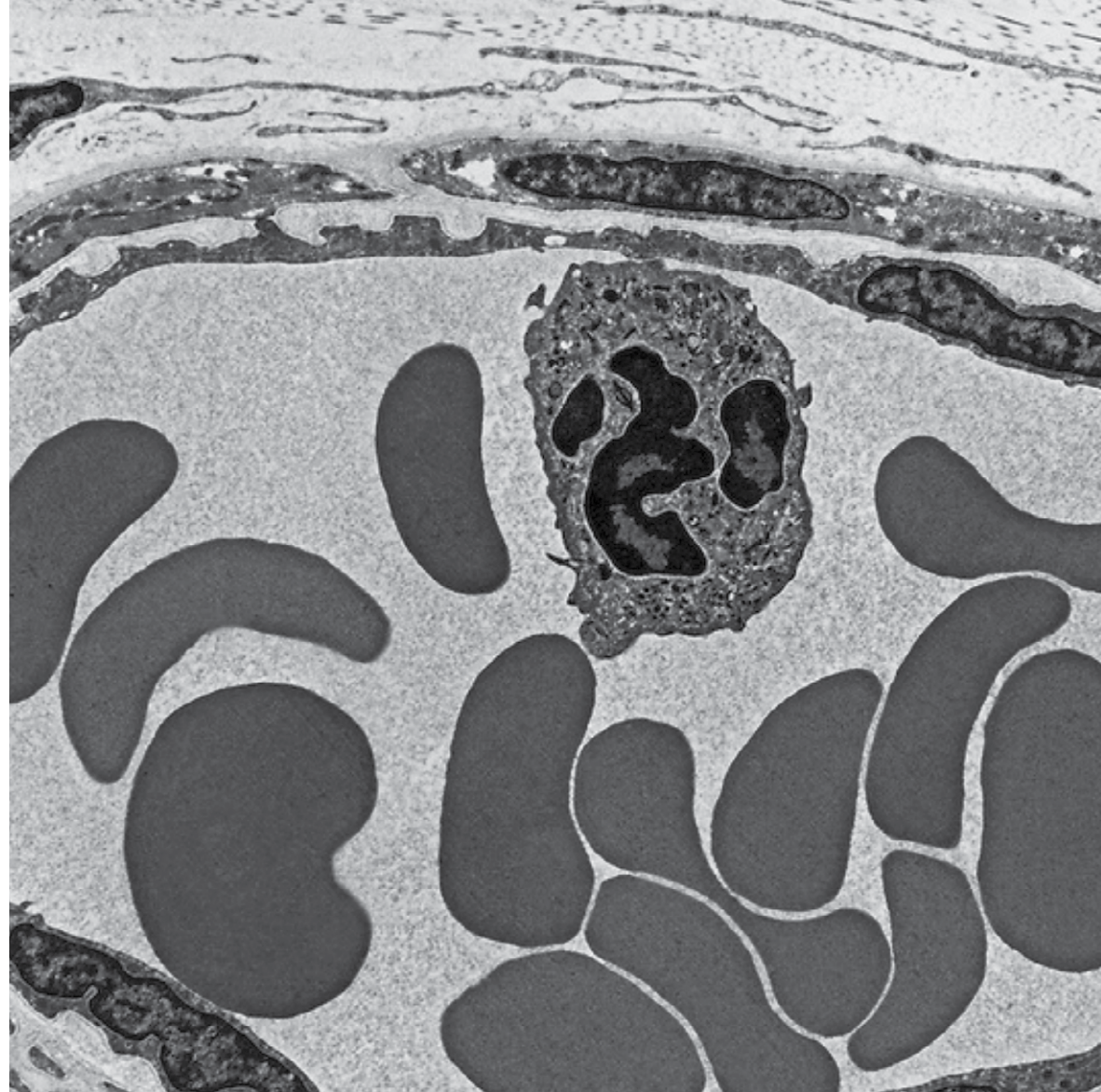

דם:

דם הוא נוזל המכיל פלזמה (55%) (החלק הנוזלי השקוף) ותאים (45%) גופיפים שונים, תאי דם, הורמונים ועוד. במקומות רבים יש התייחסות לדם כאל רקמה, כגון: "רקמת הדם" היות שהדם, כמו כל רקמה, בנוי מתאים בעלי תפקוד זהה. ההבדל העיקרי בין רקמת הדם לרקמות אחרות היא העובדה שתאים אלו אינם מחוברים האחד לשני אלא רק סמוכים לתאים אחרים מאותו סוג במהלך שיוטם בכלי הדם. הדם הוא אחד החומרים החשובים ביותר בגוף. הדם הוא אמצעי הולכה. הוא מעביר חמצן מהריאות או הזימים ואת תוצרי מערכת העיכול אל התאים ומסלק מהתאים עודפי הפחמן הדו-חמצני וכל סוג פסולת אחרת. כמו כן הדם מוביל חומרי מזון לכל תאי הגוף.

ניהליזם מהו / נתן אלטרמן

"יש להימנע במיוחד מהשקפה ניהיליסטית בדבר הכרחיותה של מלחמה כוללת חדשה. השקפה זו אינה מבוססת לגופה, והתפשטותה בתודעה הלאומית כרוכה בנזק רוחני ומדיני חמור". התרעה בוטה זו נשמעה מפיו של שר-החוץ, במועצת סניף מפלגת-העבודה בירושלים, בתוך סקירה שעמדה על עיקרי מדיניותנו בשעה זו. חבל ששר-החוץ לא פירש מי הם, לדעתו, דוגליה של אותה השקפה ניהיליסטית או פאטאליסטית, ומה הם הסימנים המוחשיים להתפשטותה בתודעה הלאומית שלנו. עד כה ידענו כי תורה זו, של הכרחיות המלחמה הכוללת החדשה בין ישראל ובין מדינות ערב, היא תורתם של שליטי ערב בלבד, ואולי אפילו לא של כולם, אלא רק של הקיצוניים שבהם, ואף אלה יש שמהם נזהרים מלדגול בה בפומבי והיא מתגלית ברגע-האמת או השקר שלהם, כפי שאירע לאחרונה בנאומו של נאצר לאחר התקפת-השלוש המפורסמת. שעה ששר-החוץ שלנו מתריע איפוא על השקפה דומה, העלולה להשתרש, לדבריו, בתודעה הלאומית של ישראל, היה עליו אולי להימנע מהכללות ולפרש יותר אל מי ואל מה הוא מתכוון. היה עליו לעשות כן משום חומרתה הקיצונית של אשמה זו והמשתמע מתוכה, ומשום האחריות המחייבת את המטיח דברים כאלה בפומבי. אך יותר

ממידת אחריות הכרוכה באשמה זו, ויותר ממידת נזק מדיני שבה - נזק ששר-החוץ חרד לו כל-כך - חשובה מידת האמת שבה.

מבחינת קשר מוחשי של סיבה ומסובב היו, אולי, דבריו אלה של שר-החוץ בגדר תגובה על דברי שר-הבטחון בהרצאה שלו בבית-הספר לפיקוד-ומטה. קטע של אותה הרצאה, השייך להקשר זה, שודר בקול-ישראל, וברור כי פחות מכל היה בדברים ניהיליזם של "התנבאות" למלחמה בל תימנע. היה זה תיאור ריאליסטי של מידת השפעתנו-אנו על רצון השלום של שליטי ערב, וההבדל העיקרי בין תיאור זה ובין דעות מסויימות של שר-החוץ היה לא במידת אמונה בטוב או ברע, אלא פשוט בכך שניסוחיו של שר-הבטחון נועדו להגדיר מציאות מסויימת ולא לבוא במקום המציאות. ייתכן אפילו כי דעתו של שר-החוץ היתה נחה אילו סיים משה דיין דבריו באימרה כגון זו ש"המטרה החיונית ביותר של מדיניותנו היא להעמיד את מגמת הבטחון ומגמת השלום והבנין על איזון המדוייק והשלם". פסוק אֶפְיִינִי זה, שהוא תמצית סקירתו של שר-החוץ בירושלים, הוא רק אחד מרבים, אך על אף "דיוק" ו"איזון" שבו, הוא נשמע יותר כלחש של השבעת-רוחות מאשר כתכנית מדינית. אלא שאם התכוון או לא התכוון שר-החוץ

להרצאה הנ"ל של משה דיין, הרי התרעתו במועצת הסניף בירושלים משמעותה כוללת יותר.

הכל יודעים מה עזה שאיפת-השלום של שר-החוץ. שאיפה זו הוא כה מאמץ אל לבו, עד שפעמים קשה למישהו מלבדו ליטול בה חלק ולהתהדר בה כמוהו. לא לשווא נשתרשה גם אצלנו וגם בעולם תחושת ההוקרה שהכל רוחשים על מאמציו להגן על שאיפת שלום זו מפני כל הזוממים עליה לכלותה. ואף-על-פי-כן אין שחר לדבריו על אותה השקפה של הכרחיות מלחמה חדשה כוללת, העלולה להשתרש בתודעת האומה. האמת היא אחרת. האמת היא שאם יש דבר אשר תודעתנו נרתעת מפניו, נתקפת צמרמורת בחשבה עליו, הרי זה ענין אפשרותה וסבירותה של מלחמה חדשה בינינו ובין מדינות-ערב. שום דעה, שום השקפה, מאלו ששר-החוץ מתנגד להן, אינן נובעות מתחושת הכרחיותה של המלחמה החדשה, אלא מן האמונה העמוקה, החיונית, האחת ואין שנית, שאפשר למנוע מלחמה זו, שצריך למנוע אותה, שהפעם, אולי בפעם הראשונה והאחרונה, ניתן לנו להיאחז עד קצה גבול האפשרות בכל מה שעשוי להיות למכשול לפניה, להכביד עליה,

להדוף אותה בטרם קמה. תחושה זו אפשר למוש ממש באצבעות, למצוא אותה בכל מעשה והרהור ודיבור. לפני ששר-החוץ בא להשמיע דבריו החמורים, המאשימים, המיחסים לנו את המנטאליזם של שליטי ערב, היה עליו להירתע מכך שבעים ושבע רתיעות, ואפילו שאיפת-השלום העזה שלו אין בה כדי להצדיק דיבור זה שיצא מפיו.

אותה מנטאליזם חדשה של הכרחיות המלחמה הוקעה על-יד שר-החוץ כניגוד למדיניותו הוא, מדיניות אשר שום נימוק אינו צריך להטות אותה מן "הכיוון המוצלח שהיא הולכת בו זה 14 חדשים". מדיניות זו, מה שחסר לה כיום, לדעת משרד-החוץ, הוא רק סך ארבעה מיליונים ל"י, להגברת מסע-ההסברה בחוץ-לארץ. תקציב נוסף זה דרוש כדי להוסיף תגבורת מסבירים, להרבות פרסומים, להיעזר במומחים זרים, לפעול בין הסטודנטים וחוגי השמאל בעולם, לערוך ביקורי עתונאים בארץ וכדומה. ברור שיש ויש מה לעשות בכסף זה. ברור שיש לתקן את ה"אימאז'" של ישראל, שהגיע עד שפל המדרגה, שכן מדינת ישראל נראית כיום, בעיני רבים, ביניהם אף אוהדים מאז ומתמיד, כמדינה כובשנית, העומדת בטריטוריות ערביות ומסרבת לזוז, על אף הכל. אין ספק כי כל סכום שבעולם שווה את

מערכת העצבים:

מערכת העצבים (TA: Systema nervosum) היא רשת תקשורת עצבית מפותחת שבאמצעותה פועל הגוף כיחידה מבוקרת ומתואמת. מערכת עצבים קיימת כמעט בכל בעלי החיים, למעט ספוגים.

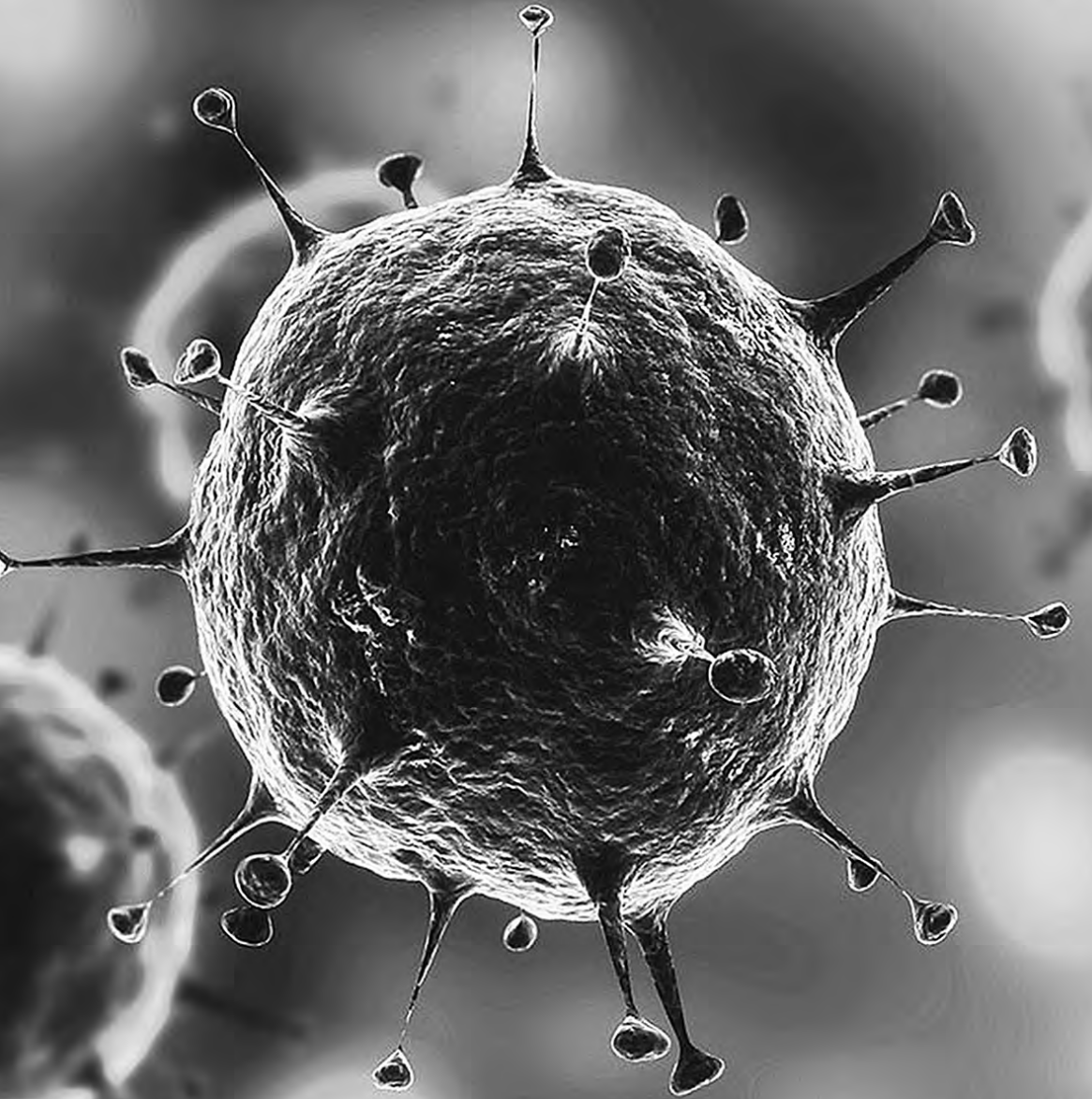
הסיכוי לתקן במשהו את הדימוי הישראלי הזה, ובכל-זאת, לפני שהממשלה תחליט להקציב את הסכום הנדרש, ראוי לתהות אם אין דימוי זה במידה רבה תוצאה של אותה מדיניות-הסברה שאנו אומרים עכשיו להגדילה ולהאדירה.

כדי להבין משמעותה של שאלה זו ראוי לזכור מה היה בידי מדיניות-ההסברה של משרד-החוץ מיד לאחר ששת-הימים. - בידי המדיניות הזאת היה נצחון צה"ל שבא לאחר איומי השמדה מפורשים של מדינות ערב ולאחר התעוררות אהדה עולמית לאין תקדים לגבי מדינת ישראל וכורח קיומה. - בידיה היה טעם מאורעות עשרים השנים האחרונות, שבהן היה שלטון של מדינות ערב, ביהודה ובשומרון, וברצועת עזה, שלטון לא-חוקי שבא בעקבות פלישה שרירותית, בניגוד להחלטת האומות המאוחדות, שלטון אשר שום מדינה שבעולם לא הכירה בו ואף נציג אוקראינה באומות המאוחדות, כפי שהוזכר לאחרונה, ראה בו תוצאת פלישה נפשעת. - בידיה היה יתרון המצב הבינלאומי המיוחד שאיזן את לחץ המעצמות ומנע מאתנו כל איומים מפורשים ונתן לנו שהות ומרחב תמרון, במידה שהויתנו המדינית לא ידעה מאז ראשית ההתנחלות בארץ.

בידיה היה יתרון תולדות ישראל - שהן במידה רבה נחלת המורשת התרבותית של העולם כולו - תולדות ישראל שהעניקו לעמידתנו בשטחים המוחזקים משמעות אשר שום צבא מנצח לא ידע כמותה, משמעות של תהליך היסטורי ושל מחיקת עוול מדיני של שליטים ערביים אשר יבשת שלמה ניתנה להם לשלטון ריבוני ועכשיו הוצא משליטתם חבל-ארץ זעיר אשר משמעותו לגביהם לא היתה דבר של ממש לכל אורך דברי-ימיהם, ואילו בתולדות העם היהודי לא היה נכס חי ועיקרי כמוהו. בידיה היה פרי הסברה ציונית, מאבק ציוני של עשרות בשנים, הסברה ומאבק שנטעו בהכרת האומות את מושג האחדות אשר שמה ארץ-ישראל ואת תחושת הקשר הנצחי שבין מהות זו ובין האומה היהודית. גם אם נסתפק בסעיפים אלה בלבד ולא נוסיף למנות, תעלה השאלה אם אמנם יש צידוק להקצבה נוספת של אותם ארבעה מיליונים, לנוכח העובדה שגם בתקציב הזעום הקודם הצליחה מדיניות ההסברה של משרד-החוץ לשים לאל את כל היתרונות הללו, לזרותם לרוח, ולהישאר עם הטיעון הליגאליסטי העלוב האומר שאנו מקבלים את החלטת מועצת-הבטחון, אך לא ניסוג אלא אם יסכימו הערבים להיפגש אתנו לשיחות ישירות. מה צורך יש בתקציב

נוסף, אם גם בתקציב הקודם הצלחנו לנתק את עמדתנו כיום מכל הקשר ציוני, היסטורי, אנושי, תרבותי, ולהעמידו רק על מעמד של צבא כובש בטרטוריה ערבית קדושה... מה צורך יש בתקציב נוסף, אם גם בתקציב הקודם הצלחנו לנטוע בתודעת האומות שהגבולות הללו אינם גבולות-שלום ושאין אנו מתכוננים, חלילה, לקבוע עובדות שאין לשנותן... מה צורך יש בתקציב נוסף, אם גם בלעדיו סייענו להביא את האימאז' הישראלי למדרגה זו שבה הוא נמצא כיום, מדרגה של מדינה המתעקשת על פורמאליות של שיחות... ומי כמונו יודע שאין לנו ברירה כי אם להתעקש בנקודה זו, שכן זו הנקודה האחת שהשארנו לנו להשעין עליה את צדקת קיומנו... כן, אם התקציב החדש נחוץ, הרי הוא נחוץ אולי מפני שלא הכל מאמינים לנו, לא הכל מסוגלים להאמין שאנו מחמיצים שעה אין-שנית זו בתולדות האומה ושעד עכשיו, אם ניטול אחת הדוגמאות, אנו משאירים את שטחי הגבול ריקים מאין יושב, כדי שהתישבותנו לא תהיה מכשול לפני השלום, אף כי ברור שקודם-כל היא עשויה להיות מכשול לפני המלחמה... ייתכן כי יש עוד בעולם מי שסבור שלא יצאנו מדעתנו עד כדי כך. התקציב הנוסף נועד, כנראה, לשכנע את אחרוני הספקנים.

באותו נאום בירושלים דיבר שר-החוץ גם על "מאכסימום בטחון תוך שמירת אֶפִּיה היהודי של הארץ". משמעות הדברים היא, כידוע, ויתור על שטחי יהודה והשומרון מחשש הפרת המאזן הדמוגרפי. לא כאן המקום לחדש את הוויכוח בשאלה הזאת, אך אם יש משמעות למושג ניהיליזם, הרי ניסוח זה של משרד-החוץ, שמשמעותו ויתור על שטחי יסוד של ארץ-ישראל, שטחים שהם תנאי - בל-יעבור לבטחון ישראל - ויתור על כך "לשם שמירת אֶפִּיה היהודית של המדינה", הוא אולי דוגמא שאין למעלה ממנה למהותו של מושג זה שאנו מדברים בו, ואם יש ניהיליזם שסכנת השתרשותו בתודעת האומה היא סכנה מוחשית באמת, הריהו כאן, בנקודה זו, שפירושה ויתור על עיקרון העליה, ויתור על העתיד ועל העבר גם יחד, ויתור על יסודי היסודות שמכוחם אנו עומדים על רגלינו.

נגיף:

וִירוס; מלטינית: (virus, נגזרת של מילה שמשמעותה "רעל") הוא טפיל מוחלט (טפיל אובליגטורי) בגודל מיקרוסקופי שתלוי בתא חי מארח כדי להתרבות. כל נגיף בנוי מצבר מולקולות ביולוגיות הכוללות חומר תורשתי (DNA או RNA, חד-גדילי או דו-גדילי) וחלבונים. כשלעצמו, הנגיף חסר כל פעילות חיה מחוץ לגוף המאכסן; לאחר חדירתו לתא, מערכות התא מאפשרות את התרבותו.

בשבח ה"ניהיליזם"

ליתר מטרת-על אחת - הקניית חשיבה היסטורית - תוך כדי צמצום אדיר בנושאי הלימוד בתאימות לגילאי הלומדים. אם נפתח כל מיפגש ב"מנטרה" של "אין לדעת האם כך זה היה!", חזקה על העושים במלאכה לגשת אל כל אירוע בסקרנות מגורה ומהולה באומץ. כך נכשיר דור נבון יותר, מסתקרן ומתעניין יותר, ובעיקר בקורתי. מסר זה טעון התחשבות בכל מיני מקדמים פרמטריים כגון גיל, בשלות רגשית ואינטלקטואלית, יכולת המשגה והפשטה ועוד. אין הכוונה להמטיר על שכבת הגיל הבסיסית אנליזות והערכות השגורות בפי ה"גדולים", המסתופפים בהיכלי האקדמיה. גם בעיות מורכבות ודילמותיות עשויות להיות מובנות על-ידי פישוטן והעברתן בלשון הברורה והידועה לזאטוטים.

בשבחי ה"ניהיליזם"

אנו לומדים היסטוריה, מתעניינים בהיסטוריה, קוראים היסטוריה, מצטטים היסטוריה, מפיקים לקחים מן ההיסטוריה, ובעצם מה לא. אלא מאי? היש לנו מושג קלוש וחיוור האם מה שכתוב בספרים ואף במחקרים נכון ומהימן. ואגב, תוך כדי כך עולה שאלה אחרת, משמעותית ואקוטית

כולנו רוצים ללמוד מן ההיסטוריה, מאמינים בה, חוקרים אותה, דנים בה ומלמדים אותה. אך האם היא עוברת את בחינת האמינות בבית המשפט להיסטוריה? ספק רב בכך. גם אם ישרי דרך ולב אנחנו וכל כוונותינו טהורות, לא נוכל פשוט לבנות פאזל בן מיליוני רכיבים ממספר זעום, אקראי, בלתי רציף, נתון לפרשנות של רכיבים מצויים. האקדמיה חוטאת בכך, אך היחשפותה לביקורת מקצועית, דיסציפלינרית, מהווה, ורק במידה מאוד מסוימת, מעין שוטר מקוף נאמן העוצר עברייני ידע ודעת ומניח רק לשומרי החוק לעבור. הבעיה האמיתית מתעוררת במערכת החינוך, מני כיתות ד'/ה' ומעלה, כאשר הילדים נחשפים לספרי לימוד, בתוכם הכל מסודר, מאורגן, הגיוני וברור, בה בעת שהידע על המציאות, כאמור, נשען על כרעי תרנגול. כמו כן, נהרות שוטפים ושוצפים של פרטי ידע נשפכים אל אוקיינוס השכחה ואין כל סיכוי שמטרות הוראת ההיסטוריה ימומשו, ואפילו בחלקן. מדובר, לשם משל במשימות הבאות: הכרת אירועים היסטוריים חשובים, רכישת מיומנויות הדרושות ללימוד ההיסטוריה, הכרת מושגים היסטוריים, ראיית תופעות חברתיות בזיקתן לעבר, טיפוח השיפוט של אירועים היסטוריים ועוד. יש לחולל לדעתי שידוד מערכות עמוק בנושא הנידון: יש

לא פחות: האם שאלנו בכלל את עצמנו שאלה מנוסח זה. ראשית - לא שאלנו, מכיוון שאנו שבויים בקונספציות מעוותות של "ספרי ההיסטוריה המקודשים" - (או "ההיסטוריונים המקודשים") - "כך הורונו וכך לימדונו". שנית - לא שאלנו מטעמי נוחיות של "מי ילך לבדוק, לתהות ולגלות ספקנות?!" - ויתרנו מראש על היגיעה המטריחה.

בכל מקרה התשובה לגבי בעיית מהימנות הספרים ואמינות המחקרים מתמצה במשפט קצר: אין לנו צל של מושג בניהון, וככל שאנו יורדים בשלבי הסולם ההיסטורי, הולך הצל ומחשיך עד לעלטה מוחלטת. אנו מעיינים בחיבורים היסטוריים, מחקריים, אודות תקופה ארכאית, קדמונית, ומוצאים עצמנו נאחזים בבדלי ידיעות, בשיירי אינפורמציה, בלתי רציפה, אגדית בחלקה ונעלמת. בעזרתה אנו מבקשים לאחות תמונה כלשהי, כשלמעשה אין לנו יכולת לאשש אותה, בבחינת השלמת פאזל בן מיליוני גזירים בעזרת גזירים בודדים בלבד.

בעיה מהותית זו ידועה לכל קהיליית המחקר מאז ומעולם. עם זאת, ומטעמים שונים (אולי מובנים), אין מי שיזעק: המלך עירום! ובאין חרב מתהפכת ומאיימת, הופכת ספרות מחקרית אודות העבר למעין נכסי צאן וברזל. עם הזמן היא מתקדשת, "מתאשרת" וממוקמת אחר כבוד על מדפי המחקר ההיסטורי, ובעיקר כשהיא זוכה

ללגיטימציה מתרפקת של גורמים פטריסטים ממלכתיים. מנגד, כאשר מעז מאן דהוא לטעון כי לא רק שהמלך עירום, אלא אולי לא היה זה בכלל מלך, מדביקים על מצחו את אות הקין של הבוגדנות והרשעות, של שועל המחבל בכרמים. לאן התדרדרנו? כתב שורות אלה זכה למקלחת של צוננין ורותחין בשעה שהעלה על דעתו לטעון בכלל כי מרידות עממיות לאורך העידן הקדום ביהודה היו הזויות וסחרוריות, וכי פונדמנטליסטים קנאים כמעט דרדורו את החברה לסף אבדון. כך היה מנת חלקו בשעה שביקש לטעון כי סיפור הגלות הכפויה, האנוסה, לא היה אלא מיתוס מובנה, בעל יעד חינוכי ותיאולוגי ברור. ובסך הכל מה רצה הכותב, אם לא להציג את מילת הקסם, שהיא בליבת ההיסטוריוסופיה וההיסטוריולוגיה ושמה ספקנות.

אם חשבנו כי רק בעידן הקדום דורכות רגלינו על שדה מוקשים, טופחים על פנינו בסטירה צולפת גם עידנים מאוחרים יותר ואף מודרניים מאוד. ודווקא בתקופה של שפעת עדויות, מתפתחות לנגד עינינו תופעות מיתולוגיות, רחוקות ממבחן האמת ההיסטורית, ומתקדשות מטעמים שונים. קחו למשל, זו רק דוגמה אחת מני רבות, את נושא השואה אשר נקלט במקומותינו, הוטמע והופנם במערכת החינוך מאז משפט אייכמן. או-אז, נוכח הצבריות הישראלית, המחוספסת, הביטחוניסטית ואף האלימה, לא הסתדר כל-כך נושא "כצאן לטבח",

או "קידוש החיים" בגטאות, והתפתח לצד השואה מושג חדש בשם "הגבורה". תוך זמן קצר הפכו הללו לצמד-חמד: "השואה והגבורה", ועם הזמן התעצם, ובעצם "למה לא?", הסיפא ונגס ברישא (שהרי אחרת היה בו כדי לבעוט במיתוס הצברי, המחוספס, של ביריונות לגיטימית, של היהודי שיוודע גם לתת מכות), ועד למידה כזו, ואפשר לפתוח ספרי מחקר ובעיקר ספרי לימוד ולהיווכח לדעת כי כמעט בכל גטו ומחנה ריכוז התחולל מרד כלשהו, כאשר תמונת המצב האמיתית, ההיסטורית, היתה שונה לחלוטין, להוציא כמובן את האירוע ההיסטורי בגטו ורשה. יש לצפות, בקצב זה ובמגמה מכוונת-מנווטת זו, כי בחלוף שנים ייעלם וייסוף הרישא, ותישאר ("אין לא?") רק הסיפא - הגבורה. ואתם יודעים מה? הפסאודו-ז'דאנוביזם זה מטופח על-ידי משרד החינוך בשנים האחרונות מאוד, ולתזכורת: משרד זה פסל את אחד מספרי הלימוד המצויינים, רק משום שהעז לקרוא תיגר על פרות קדושות ומיתוסים מקורנפים. המחבר, פרופ' אייל נווה, ביקש, "בסך הכל", להצביע על יסוד הספקנות כלפי קידושם של מיתוסים ושאר יסודות אתנוצנטריים שנצרכו בתודעת החברה במהלך הזמן, פרי צרכים ומקדמים הרחוקים משולחן הניתוחים ההיסטורי.

אז מה עושים? ישאל השואל, ובצדק, והתשובה מגולמת בשני אפיקים: מוסרי ופרגמטי-מהותי. הפן המוסרי דורש מכל מרצה, חוקר ואף מורה

המתעסקים בנושאים היסטוריים, לפתוח את תלמודם באמירה (כפי שאני נוהג כך שנים רבות) המטע פרובוקטיבית: "אינני יודע האם מה שנלמד ונדון אכן קרה והתרחש במציאות", בבחינת פרפרזה לידיו הקלאסי של הירודוטוס בפתחה לתולדות מלחמת הפרסים והיוונים: "חובתי לספר מה שמספרים, אולם אין חובתי להאמין בכל מה שמספרים". אין מדובר במנטרה סתמית, המוציאה מיידית את הדובר ידי חובה. אדרבה, היא פותחת בפני הסטודנט, הקורא, התלמיד צוהר של סקרנות המהולה באומץ המקדמת נכונות לבחון את הדברים בלי מורא וללא משוא-פנים. סקרנות זו תתפתח ללא ספק כתוצאה מהיחשפות לתשתית אינפורמטיבית ומהצרכת אומץ הלב האינטלקטואלי בקרב התלמידים: אתה יודע, תהיה ספקן, הסק מסקנות כאוות נפשך (מודרכות ומנווטות כמובן על-ידי המבוגר).

הפן הפרגמטי-מהותי מוצע במהלך הבא: הבה נפריד בין הערוץ המחקרי לבין הערוץ החינוכי-לימודי, פדאגוגי. הערוץ המחקרי, האקדמי, יתמיד בעבודתו המקופלת בבחינת העבר, יעסוק בכל נושא ראוי ומעניין לטעמו ויהיה פתוח לביקורת עצמית ורב-כיוונית, אקדמית. לערוץ החינוכי-לימודי, הפדאגוגי, מזומן בעיקר תפקיד נכבד ורב-ערך - להכשיר את חוקרי העתיד. ושוב, אל לנו לשכוח כי אין מדובר באקדמיזציה של מערכת החינוך היסודית. ממש לא. ניצור את "חוקרי העתיד" בהסתכלות

ברורה ובהתחשבות בגילם ובבשלותם הרגשית והאינטלקטואלית. לצורך ההדגמה נביא למשל את "פרויקט שורשים" הנפוץ במקומותינו. זהו, למעשה, מין מחקר היסטורי בעל שיוך אישי-משפחתי. נו טוב, אני כבר רואה לנגד עיני את טובי המורים, המחנכים והמערכת המשרדית בכלל קמים ומתגללים עלי כראוי, כשהם מצטטים את מטרות הוראת ההיסטוריה, שמונה במספר, כפי שפורסמו, ונעשו בהן לא מעט שינויים: החל מהכרת אירועים היסטוריים, דרך הכרת מושגים היסטוריים וכלה בפטריוטיזם - טיפוח רגש ההזדהות עם העם והמדינה (מטרה המקוממת את כל תאי הביקורת שלי). ואני בשלי: כל המטרות הנעלות הללו, שפורטו בחוזרים רשמיים של משרד החינוך והתרבות נועדו "לראותן בלבד". בנסיבות הקיימות, כפי שארמוז מיידית, הסיכוי לממשן הינו קלוש וחיוור, ועל-כן, עדיף להתמקד במטרת-על אחת ולספוח אליה, בעקיפין ובתבונה, את שאר המטרות. הנסיבות הקיימות הן לגמרי לא מעודדות בלשון המעטה: שפע החומר והתיאורים ההיסטוריים ("מן התנ"ך ועד הפלמ"ח"), מריחתו לאורך 8-9 שנות לימוד (החל מכיתה ד' או ה'), העדר רציפותו לאורך סרגל הזמנים וכוללותו על-פני יבשות וימים (בשל מצוקת שעות ההוראה - שעתיים בממוצע לשבוע והעדר היכולת להתמודד עם הכל), מקדמי השכחה הטבעיים, העדר עניין טבעי בנושאים שהם, "מה-לעשות", לא הכי אטרקטיביים, ומעל הכל - החטא שאנו חוטאים בו

ומחטיאים את הילדים והנוער - הניסיון להראות שכל מה שכתוב בספרים נכון, אמין ומקודש. אמירה אחרונה זו עושה לנו ולכל המערכת חיים קלים, שסופם רדידות, פשטנות, מעילה במוסר ושיתוף פעולה סמוי ועקיף עם מסרי הממלכתיות של "כור היתוך" אידיאולוגי, ולעיתים פטריטי (הדוגמאות: מפה ועד הודעה חדשה).

אז מה בכל אופן עושים? יש לחולל שידוד מערכות עמוק ומכאיב בתודעת הציבור ובמשרד החינוך, ולצורך ההדגמה ניתן לערוך מין בדיקה כוללת, אקראית, אפילו בסגנון "סגור" ("אמריקאי"), ולהיווכח שרוב הציבור (ובכללו - הנני מעז לומר גם לא מעט מורים) פשוט אינו זוכר את רוב-רובם של הנושאים. אותם למד, ושלא לדבר על פרטי הנושאים. כלומר, בוזבזו קרוב ל-1,000 שעות לימוד לכל תלמיד ותלמידה, מבלי שה"סחורה" סופקה. הבה ונלמד מה שנעשה ומתהווה במקצועות אחרים, בספרות למשל, נלמד ונשכיל: לא הכמות קובעת, לא הרציפות, השינון והזכירה הם הפוסקים, אלא האיכות. נכון שמדובר על תחום דעת אחר, אלא שלמרות הפרמטר הכרונולוגי בעל החשיבות בדיסציפלינה ההיסטורית, אין לשלול פזילה אל מקצוע אחר, הגם שהוא מעוגן בדיסציפלינה אחרת. ובינינו, מי בכלל קבע שיש להערוך לוורידי הילדים את קורותינו "מן התנ"ך ועד הפלמ"ח" ואת קורות

העולם "משומר ועד אייזנהואר"? עלינו לצמצם באופן דרסטי את נושאי הלימוד ולגשת אליהם באופן שונה לחלוטין מן השבלוניות, הדוגמטיות והמודולריות השלטת במערכתנו זה עידן ועידנים. הנושאים יילמדו כפרויקטים מחקריים, החל מכיתה ה' ועד י"א או י"ב, בתאימות לגיל הילדים, כשהמטרה המרכזית, הבולטת היא פיתוח החשיבה ההיסטורית, הביקורתית, האנאליטית (אין להירתע ממלים אלו), המיומנת והאמיצה. לצורך זה ייבחרו בקפידה נושאים מנושאים שונים, חלקם בעייתיים ומורכבים וחלקם נוחים יותר, ובעזרתם ניתן יהיה לפתח בקרב התלמידים את החשיבה ההיסטורית ולצייד אותם בתואר של "פרחי המחקר". האמת היא, שמעבר לציניות זו, מסתתרת, כך על כל פנים לעניות דעתי, המשימה החשובה ביותר של ההוראה בכלל, ולענייננו - הוראת ההיסטוריה: להטמיע בקרב הילדים והנוער כלים לוגיים לניתוחם של מצבים היסטוריים, קטנים כגדולים, מקומיים כממלכתיים ואף בינלאומיים, ובכך להופכם לבני אדם רגישים יותר, מלאים ורוויים יותר, בשלים יותר ונבונים יותר. ושוב, הכל ייעשה תוך כדי התחשבות בגילאי התלמידים ובכשרים האינטלקטואליים שלהם. מי יודע, ואינני בבחינת הוזה בהקיק, אולי גם נגיע לזמן שבו נקדיש גם זמן לפילוסופיה של ההיסטוריה תחת עוד כמה ק"ג של פרטים, שממילא מתמוססים והופכים למיקרוגרמים

בתיבת הזיכרון. הדגל שיוורם בכל שיעור ובכל נושא, הוא כמשפט שאני חוזר עליו באדיקות כמעט פנאטית בכל הזדמנות שנקרית לידי: "מה שאני עתיד ללמד אתכם, או להתנסות אתכם יחד, אין לי כל צל של מושג, האם אירע במציאות והאם גורמיו והשלכותיו ניתנים למדידה ולבחינה". גישה פסאודו-ניהיליסטית כזו מגרה תמיד את המסתקרן לבדוק ולבחון את הנושא המוצע לדיון.

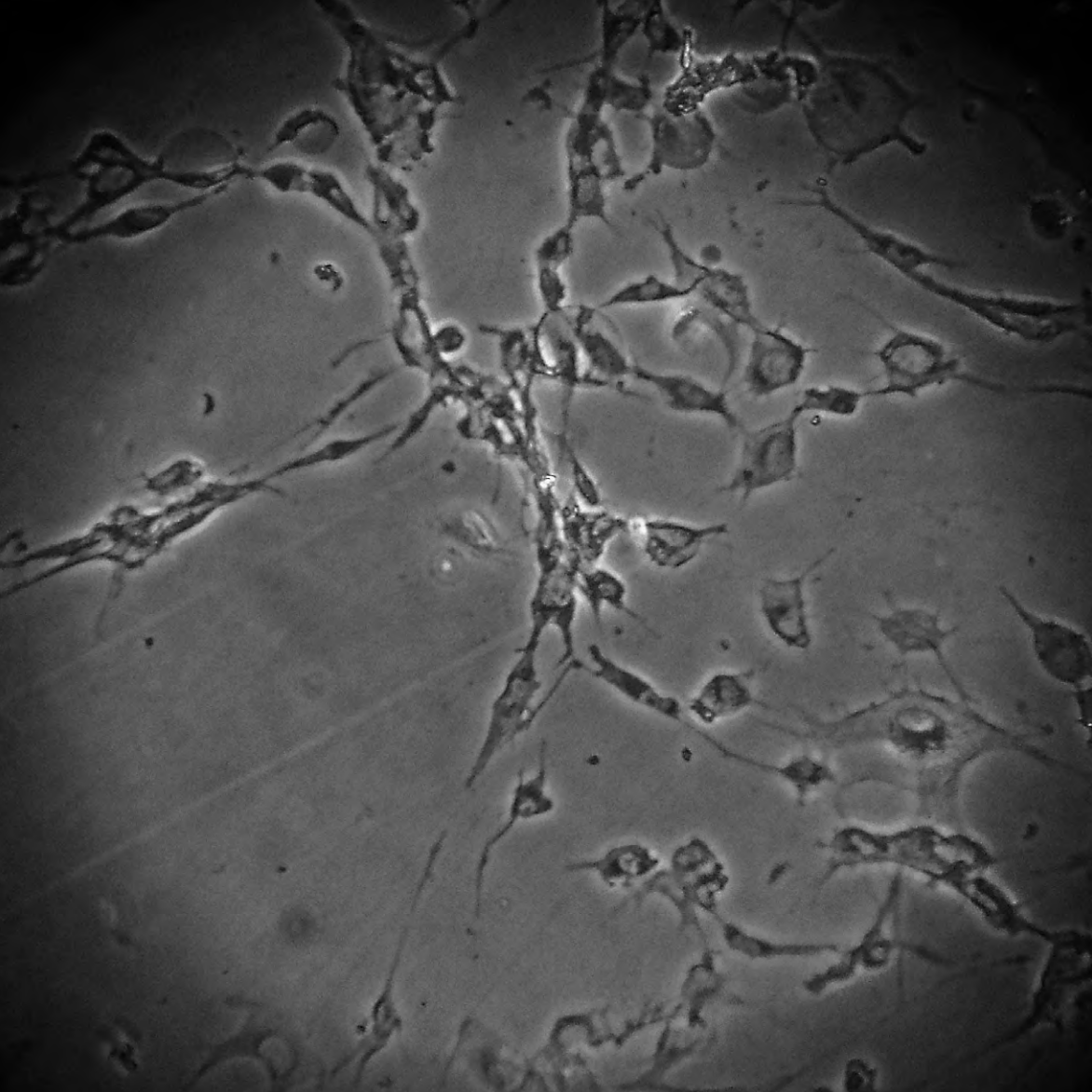
גישה כזו תפתח תחושה של כבוד כלפי כל אירוע ותמונת מצב ותעקור תפיסות של שבלוניות מזה ושטחיות מזה. ניתן, אגב, לבחון מגמה זו דרך התבוננות סתמית בכל עיתון, כשאנו משווים בין ידיעה, כתבה, פרשנות, פובליציזם ומאמר מערכת, וכל זאת אף בחתכי הצלבה מעיתונים שונים. נוהל כזה יביאנו חיש אל שאלת מיליון הדולר: מה באמת היה? אם בכלל? ואידך זיל גמור!

ד"ר יחיעם שורק

היסטוריון,

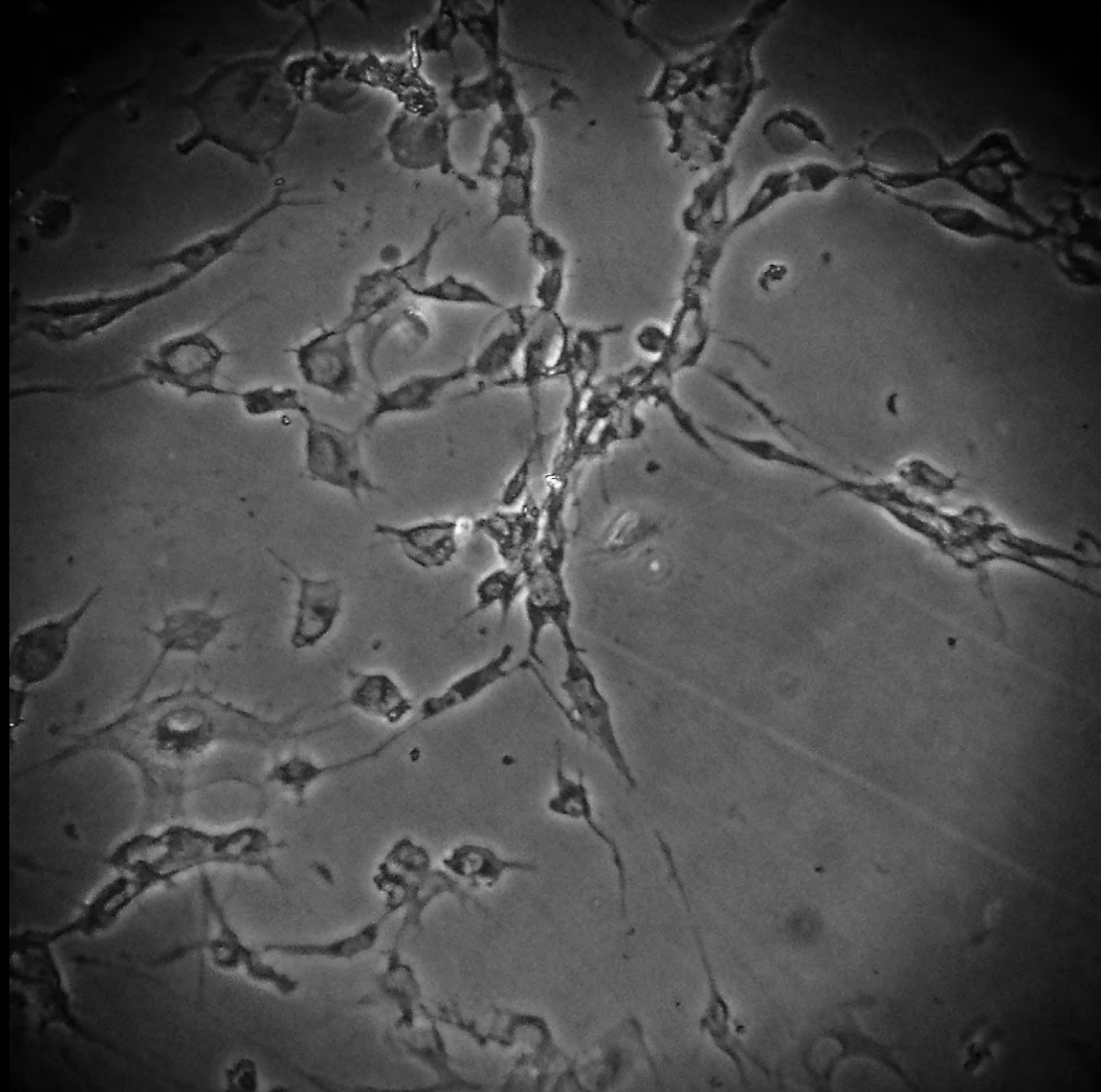
מרצה במכללות סמינר הקיבוצים ובית ברל.

המאמר פורסם בכתב העת גלילאו, גליון 65, ינואר 2004

מוות:

מוות הוא מצב שבו גוף חי חדל לחיות, כלומר חדל לשמר את הסביבה הפנימית שמאפיינת אותו, והופך לגופה.

יוצרים

יחזקאל לזרוב

עיצוב, בימוי, עיצוב במה

בוגר בית ספר לאמנויות הבמה תלמה ילין ולימודי תיאטרון - Actors Centre לונדון. שירת בלהקת חיל האוויר. רקד בלהקת בת שבע במופעים "אנאפאזה", "קיר", "מבול", "זינה" ו"יאג". ב-2017 עיבד וביים את "תמונתו של דוריאן גריי" (מאת אוסקר ווילד) בתיאטרון הבימה. 2016 - ביים את "תשוקה לפנות ערב" (מאת חנוך לוין), 2015 - ביים את "אליס" בתיאטרון גשר (מאת רועי חן). ב-2014 עיבד וביים את "נופל מחוץ לזמן" (על פי ספרו של דויד גרוסמן) בתיאטרון גשר. כתב וביים את "איגלו" (פסטיבל ישראל 2013) עליו זכה בפרס הבימוי קיפוד הזהב. ב-2014 ביים את "פריחת ההדרים" (מאת יהושע סובול) בתיאטרון תמונע. ב-2005 כתב וביים את "חזי" בתיאטרון גשר. כל

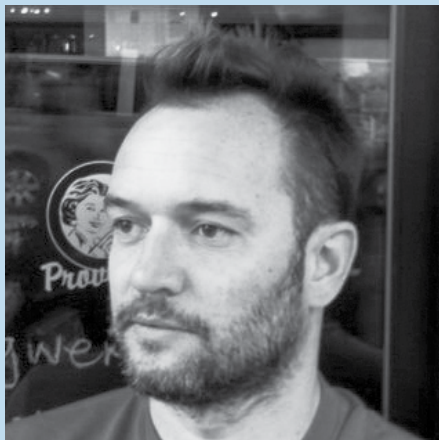
ההצגות אותן מביים לזרוב הוא גם המעצב במה, הכוריאוגרף ובמאי הווידאו שלהן. כתב וביים סרטים קצרים - "שלג", "חוף ללא מציל" ו"לשביה" המוצגים ומשתתפים בפסטיבלים בארץ ובעולם. לזרוב יוצר ויזם פעיל במרחב האמנות החזותית והציג עבודותיו כצלם וכאמן וידאו במספר תערוכות בארץ ובעולם. אצר את התערוכות הרב תחומיות "האמנות לשרוד", "הפגנה" ו"צנזורה" בחלל אמנות רב תחומי AZA13 אותו הוא יזם ומנהל אמנותית. הקים בשיתוף עם אסנת הבר קוטון את בית ספר חט"ב ותיכון לחשיבה יצירתית ויזמות - 'סטודיו אנקורי' ומתחם לאמנות AZA13 - בבית סטודיו אנקורי. כשחקן, בשנת 2001 הצטרף לזרוב לתיאטרון גשר: "העבד", "אופרה בגרוש" - (2003) "שושה", "כפר", "עניין של סגנון", "וריאציות לתיאטרון ותזמורת", "בשני קולות", "נישואי פיגרו" ועוד. ב-2007 בתיאטרון הקאמרי: שיחק ב-"זה הים הגדול", "היה או לא היה", "האריסטוקרטים", "ינטל", "סטמפניו" (בימוי משותף עם עדנה מזי"א). שימש ככוריאוגרף הבית של תיאטרון גשר והקאמרי ואף זכה בשלושה פרסי התיאטרון על כוריאוגרפיה. בקולנוע וטלוויזיה שיחק בתפקידים ראשיים רבים: "אהבה אסורה", "החוב", "וואלס עם באשיר", "הגננת", "ברקיע החמישי", "שלוש אימהות", "סוף עידן התמימות" ועוד. בטלוויזיה: "פלורנטיין", "מרחק נגיעה", "יחפים", "חמישה גברים וחתונה", "תאג"ד", "מלאך של אימא" ועוד.

נדב ברנע

עיצוב תאורה

אמן אור וסאונד, מוזיקאי ומעצב תאורה לתיאטרון, מחול, טלוויזיה וקולנוע וכן מוזיקאי עצמאי (כותב ומלחין). השכלה: BPM מכללה למוזיקה מתקדמת, מסלול דו שנתי בהלחנה ומוזיקה אלקטרונית. תיכון לאמנויות חוף הכרמל, מגמת מוזיקה. לימודי פיתוח קול, לימודי כתיבה, לימודי פסנתר. עיצוב תאורה לתיאטרון, מחול ומופעי מוזיקה (עבודות נבחרות מהשנים האחרונות): "ונצאולה" אוהד נהרין - להקת בת שבע (יעוץ מוזיקלי), "ההצגה חייבת להיגמר", "חוף דייטונה", "על אהבה וחברות" (בית ליסין), "תמונתו של דוריאן גריי", (הבימה), "תמונות מחיי נישואין", "תל חורף", "אליס", "נופל מחוץ לזמן", "הרצל אמר" (גשר), Interviews/makom, הרמת מסך, פסטיבל הפסנתר, "חולה אהבה בשיכון ג'" (הקאמרי), פסטיבל טקטוניקס. מחבר מוזיקה לתיאטרון ולמחול, לקולנוע ולטלוויזיה. מעצב מיצבי אור וסאונד בתערוכות. ב-2013 יצא אלבום הבכורה שלו "על החיים ועל המוות". עבודת הביכורים של ברנע כבמאי, הצגה נטולת שחקנים "PA'AM", עלתה בפסטיבל עכו ב-2016.

זוהר שואף

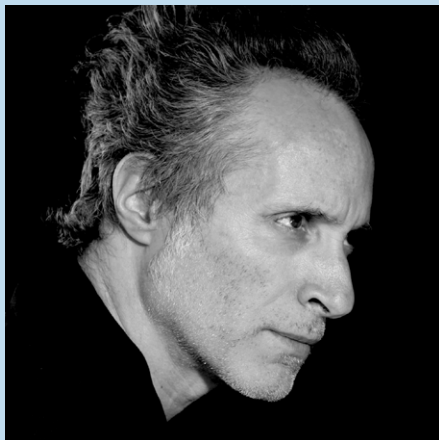
תכנון והפקת במה

מעצב תעשייתי שערך מהתעשייה לאמנות. בתחילת דרכו עיצב וניהל בתחום העיצוב המסחרי לחנויות ומתקני תצוגה. במקביל יזם, הזה ועיצב אירועי תרבות, תערוכות ומסיבות. ב-2011 פרש מתפקידו כמנהל סטודיו ב"קורן פתרונות חזותיים" שמתמחה בעיצוב חנויות והחל להתמקד בעיצוב משלים לאמנויות. כולל עיצוב תערוכות, חללי תצוגה ותרבות, תפאורה ואביזרים לתיאטרון ומחול ויעוץ טכני לאמנים פלסטיים. מאז עיצב, בין השאר, את תערוכת אמני הרחוב בביתן הלנה רובינשטיין של מוזיאון תל אביב. תפאורה לעבודות "החור" ו"עבודה אחרונה" של אוהד נהרין ללהקת בת שבע. "הקורד" ו"12 צ'קים דחויים" של אלה רוטשילד. "Come Jump with Me" ו"פולחן האביב" של יוסי ברג ועודד גרף. "כל דבר טוב צריך" של מרינה בלטוב לתיאטרון הבית. "הפסקת אש" לקברט טוטל. "שונאים סיפור אהבה" ליוזם לוינשטיין. חלל תיאטרון המחול של עמותת הכוריאוגרפים "מחסן 2" בנמל יפו. תכנון והפקת תפאורה ל"תמונתו של דוריאן גריי" ו"אליס" של יחזקאל לזרוב לתיאטרון הבימה וגשר. אביזרים וריהוט לעבודות של אריאל ברונז, יעל רסולי, ניבי אלרואי, ג'קלין פרל, סמינר הקיבוצים ועוד.

יוני לוקאס

עוזר במאי לשפה ודיבור

רן סלוין

עיצוב וידאו

מיכאל ויסבורד

עיצוב סאונד

אלין לידור

עיצוב תלבושות

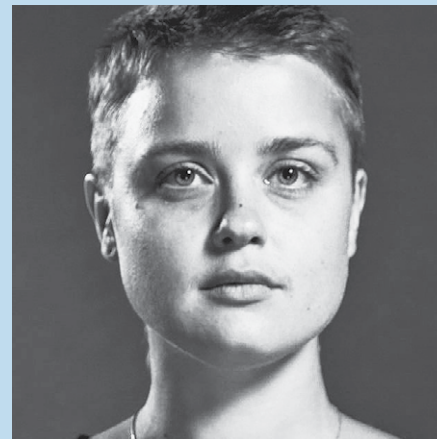
מומחה לדיבור ומשחק על מסך ובמה בעברית ובאנגלית: מבטאים, דיאלקטים, סגנון תקופתי, עיצוב דמויות, שינוי קול, דיקציה, תורת הנאום הפומבי, תיקון לקויי דיבור והמעבר מתרבות לתרבות; לימד באוניברסיטאות ובבתי ספר למשחק בישראל, אנגליה וארה"ב, הדרך שחקנים בעשרות סרטי קולנוע וטלוויזיה בארץ ובחו"ל בעברית, אנגלית, צרפתית וגרמנית. עבד עם שחקנים וזמרים בתיאטרון הבימה, הקאמרי, בית ליסין, בימת הקיבוץ, צוותא וקורסים לשחקנים עולים של משרד הקליטה. היה אחראי על השמעה וביצוע תרגום סימולטני בפסטיבל ישראל. כותב, עורך ומתרגם טקסטים באנגלית ובעברית לקולנוע, תיאטרון, תכניות טלוויזיה, שירה ונאומים לפוליטיקאים ולדיפלומטים וכן הדרכת מגישי תכנית בטלוויזיה. עובד בתיאטרון גשר כיועץ, עוזר במאי לשפה ודיבור ומתרגם סימולטני לאנגלית.

אמן וידאו, מוסיקאי ובמאי שעובד בתחומים שונים של וידאו דיגיטלי, מוסיקת מחשב ניסיונית, מיצבי וידאו וקולנוע. עבודותיו הוצגו בתערוכות רבות סביב העולם בפסטיבלים, גלריות ומוזיאונים. עבודותיו הוצגו בין היתר בביאנלה של ונציה לאדריכלות, ביאנלה מדיאשיינס-פולין, ביאנלה ליברפול, פסטיבל טורינו לסרטים, פסטיבל פסרו לסרטים, פסטיבל הסרטים ווינטרטור - שוויץ, ספליט פילם פסטיבל - קרואטיה, קאסל דוקימנטרי פסטיבל, מרכז לאמנות עכשווית - תל אביב, ביאנלה איסטנבול, וידאופורמס - צרפת, נטוורק-אמנות עכשווית-בלגיה, מניפסטה - בלגיה, מוזיאון על התפר - ירושלים, טרנסמדיאל - ברלין, ארס אלקטרוניקה, מוזיאון פתח תקווה, מוזיאון תל אביב, וסינמטקים שונים.

בוגר האקדמיה למוסיקה בסנט-פטרבורג (חוג לכינור וניצוח). עבד באולפני הקלטות ברדיו וטלוויזיה בסנט-פטרבורג. עלה ארצה בשנת 1991 ומאז עובד כמנהל מחלקת קול בתיאטרון גשר. השתתף ברוב ההצגות של תיאטרון גשר כמעצב קול.

2001 בוגרת לימודי עיצוב לאמנויות הבמה מכללת שנקר - רקפת לוי, 2005 לימודי קולנוע מנשר לאמנות. משנת 2001 מעצבת תלבושות לטלוויזיה, קולנוע, תיאטרון ומחול. בין עבודותיה: מחול - רקדני בת שבע יוצרים, הרמת מסך, "Triple Vision Japan", "duex", קולנוע - "Free Zone" ו"התנתקות" - עמוס גיתאי, "Blackout" נינה מנקס ועוד. תיאטרון - "נופל מחוץ לזמן", "טרוריזם", "אליס" - תיאטרון גשר. "תשוקה לפנות ערב" - סטודיו ניסן נתיב. תמונתו של דוריאן גריי" - תיאטרון הבימה.

משתתפים

אינה אולוב

עוזרת במאי

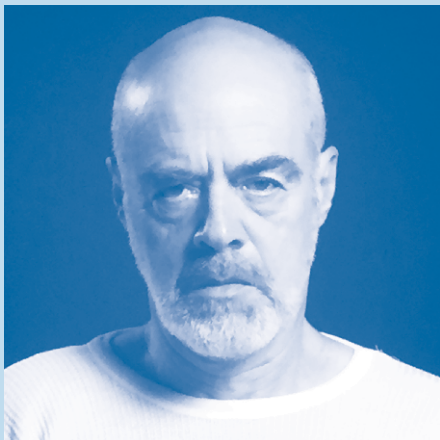
בוגרת המכון למחקר עכשווי ע"ש שירוקוב (מינסק, בלרוס) במסלול הפקה בתחום התרבות. עבדה כמפיקה במרכז לדרמטורגיה של בלרוס בתיאטרון הרפובליקה. בין פרויקטים שניהלה: מעבדה בינלאומית לדרמטורגיה, תחרויות דרמטורגיות, פרזנטציה של תחרות דרמטורגיה בינלאומית "Badenwiler" ואוסף דרמטורגיה גרמנית "צעד". עוזרת הפקה בתיאטרון גשר. שימשה כעוזרת במאי ומנהלת הצגה באנדי וורהול - פופ&ארט.

ניר צין

תכנון והפעלת וידאו

עובד כמעצב וידאו, במאי, צלם, יועץ ועורך בתיאטרון ובקולנוע. יוצר שותף בקבוצת סקפינו. בין עבודותיו בתיאטרון "פילוקטס" בתיאטרון החאן, "אובו" בתיאטרון תמונע, "האזרח ק" באנסמבל פספורט, "כבוד אבוד", "רומיאו ויוליה", "חולה אהבה משיכון ג'" בתיאטרון הקאמרי, "10 דקות מהבית", "הסיפור של נינה" בתיאטרון הבימה, "מקורקעת" בתיאטרון 2015, "חלום ליל קיץ" באופרה הישראלית, וכן הצגות רבות בתיאטראות לילדים ולכל המשפחה.

דורון תבורי

הופיע בין השאר ב"הפרגודים" ו"מעלילות גבורת הבורגנים" בתיאטרון הבימה; "נפש יהודי", "מחכים לגודו", "סינדרום ירושלים", "המלט" ו"הדוכסית מאמאלפי" בתיאטרון העירוני חיפה; "צריף קטן" ו"השיבה למדבר" בחאן הירושלמי; "הלילה השניים עשר", "המתחזה" ו"סיד" בתיאטרון באר שבע; "משורר בניו יורק" בפסטיבל ישראל; "האורסטאה", "נתן החכם" ו"בתוך הבדידות של שדות הכותנה" בפרינג; "הטייפ האחרון של קראפ" ו"המלך הולך למות" באנסמבל עיתים; ובתיאטרון גשר - "הדיבוק", "נופל מחוץ לזמן", "אליס", "אני דון קיחוטה", ולאחרונה - "ספר דוד המלך", "קִיץ במריאנבד" ועוד. משחק בסרטו החדש של אבי נשר "חטאים".

ישראל (סשה) דמידוב

נולד בטשקנט, בברית המועצות לשעבר. לאחר שקבל תואר מהנדס בניין פנה ללמוד תיאטרון בפקולטה למשחק ולבימוי בגיטי"ס-מוסקבה. עם סיום הלימודים הזמן לתיאטרון על שם מאייקובסקי. ב-1990 עלה ארצה ומאז עובד בתיאטרון גשר. זכה בפרס לאמנויות ע"ש גוטליב ב-1995, ובפרס ע"ש קלצ'קין. זכה בפרס שחקן השנה על תפקיד יוסי בהצגת "כפר" בטקס הענקת פרסים של התיאטרון הישראלי לשנת 1996. שיחק בהצגות: "רוזנקרנץ וגילדנשטרן מתים", "משפט דרייפוס", "מולייר", "האידיוט", "אדם בן-כלב", "בשפל", "טרטיף", "כפר", "עיר. סיפורי אודסה", "שלוש אחיות", "השטן במוסקבה", "העבד", "בשני קולות", "גן הדובדבנים", "מינכהאוזן", "יאקיש ופופצ'ה", "שונאים. סיפור אהבה", "אני דון קיחוטה", "ספר דוד המלך", "הדיבוק", "קִיץ במריאנבד" ועוד. שיחק בסרטים וסדרות טלוויזיה רבות.

אלון פרידמן

בוגר הסטודיו למשחק של ניסן נתיב. זוכה מלגת קרן שרת לשנת 2001. הצטרף לתיאטרון גשר ב-2002. שיחק בהצגות: "שאריות של אהבה", "אופרה בגרוש", "שושה", "כולם רוצים להוליווד", "שיחות לילה", "גן הדובדבנים", "שוורץ וחיות אחרות", "מינכהאוזן", "יאקיש ופופצ'ה", "שונאים. סיפור אהבה", "טרטיף", "רביזור", "שש דמויות מחפשות מחבר", "הנסיכה איבון", "יונה ונער", "פרימה דונה", "כפר", "קִיץ במריאנבד" ועוד. זכה בפרס התיאטרון הישראלי כשחקן המבטיח לשנת 2004 על משחקו ב"כולם רוצים להוליווד". בקולנוע: "היה או לא היה", "הבועה". בטלוויזיה: "אמאליה", "החיים זה לא הכול", "כפיותה", "עבודה ערבית". בערוץ הילדים: "הלב של עמליה", "לה לה לנד", "אדומות".

מיקי לאון

בוגר הסטודיו למשחק של ניסן נתיב. הצטרף לתיאטרון גשר ב-2002 במסגרת הפרויקט "סטודיו גשר" ושיחק בהצגות: "שאריות של אהבה", "העבד", "שושה", "כולם רוצים להוליווד", "מדיאה", "וריאציות לתיאטרון ולתזמורת", "איש הכריות", "גן הדובדבנים", "הבן הבכור", "שיחות לילה", "הלילה ה-12", "רומן בעבודה", "הרפר ריגן", "הנסיכה איבון", "דון ז'ואן", "יונה ונער", "הארווי", "פרימה דונה", "כפר", "אנטי", "במנהרה" ועוד. בקולנוע: "זאלס עם באשיר", "בית אבי", האדם בן כלב", "ידיים קשורות", "מתוק ומר", "מלח הארץ", "דילמות הדריין", "הימנית האחרונה של מקס ובר", "קמטים חדשים", "רווקה פלוס" ועוד. בטלוויזיה: "מיכאלה", "פרשת השבוע", "דאוס", "מנדלבאום בלש פרטי", "גירושים נפלאים", "שירות חדרים", "מעורב ירושלמי", "חטופים" ועוד.

רוני פינק

בוגרת לימודי משחק במכללת "סמינר הקיבוצים" בתל אביב (2014). שיחקה בהצגות "פר גינט" של רנה ירושלמי, "גאולה" בתיאטרון הקאמרי, "הטווס מסילואן" ו"חיי המתים" בתיאטרון הערבי עברי, "זה תלוי" בתיאטרון תמונע, "מושלמת" בתיאטרון המדיטק ועוד. זוכת פרס השחקנית בפסטיבל הצגות ילדים חיפה על תפקידה בהצגה "ציצ'ה אגדת קצב". בתיאטרון גשר משחקת ב-"כפר", "קיץ במריאנבד" ועוד.

נטע שפיגלמן

בוגרת הסטודיו למשחק של יורם לוינשטיין, 2006. שיחקה בתיאטרון חיפה בהצגה "חי בסרט" ובתיאטרון הקיבוץ בהצגה "סוף העונה". ב-2006 הצטרפה לתיאטרון גשר ושיחקה בהצגות: "וריאציות לתיאטרון ולתזמורת", "הבן הבכור", "יאקיש ופופצ'ה", "טרטיף", "הרפר ריגן", "עשר שניות", "רביזור", "דון ז'ואן", "שש דמויות מחפשות מחבר", "I love you | לנצח אבל...", "הארווי", "פרימה דונה", "החיים בשלוש גרסאות", "כפר", "קיץ במריאנבד" ועוד. זכתה בפרס האקדמיה כשחקנית המבטיחה לשנת 2007 על משחקה בהצגה "יאקיש ופופצ'ה". ב-2012 זכתה בפרס המשחק ע"ש מוסקו אלקלעי עבור תפקיד הבמאית ב"קרב עיניים". בטלוויזיה: "היו לילות", "דאוס". קולנוע: "היו לילות", "מנפאור", "נדיה - שם זמני", "מונטנה".

פירה קנמר

בוגרת הסטודיו של ניסן נתיב ב-1981, סדנאות למשחק של רנה מירבסקה (איטליה) בשיטת גרוטובסקי ועוד. תפקידים בתיאטרון: תיאטרון חיפה - "ארצה", תיאטרון באר שבע - "ונו והטווס", "סכסוכים", תמדרגות - "סרסור להמונים", תיאטרון נווה צדק - "סוסי שוקולדה", תיאטרון הקאמרי - "תפילה", תיאטרון הסימטה - "סינים סינים", "עצמאות", "המפסיד מנצח", "חגיגה של ג'וקו" - נניתי. בקולנוע, דרמות, טלוויזיה: "לנה", "אגף ההפלות", "חצוצרה בואדי", "היה או לא היה", "אהבה קולומביאנית", "ביקור חולים", "דברים שלא סיפרתי לך", "כמו דג בלי מים", "מוקי בוערה", "מח' הנוער", "זינזנה", "שלווה", "חצר", "אימלה", "הבורר", "החברים של נאור", "מתי נתנשק", "מסכים", "לחיות מחדש" ועוד. הצטרפה לתיאטרון גשר בהצגה "שונאים" סיפור אהבה.

בוריס אחנוב

בוגר האקדמיה למוסיקה וקולנוע בסנט פטרבורג, שיחק בתיאטרון קומיסרז'בסקי בסנט פטרבורג, ובתיאטרון לדרמה הרוסית בריגה. גילם למעלה משבעים תפקידים בתיאטראות מובילים בבריה"מ לשעבר ביניהם ב: "המלך ליר", "השחקן" ו"המלט". עלה לישראל ב-1990, ושיחק בתיאטרון החאן הירושלמי: "הספסל", "האזור החופשי", "מלון מינסק", "דון-קיוט" (בולגקוב), "רומיאו ויוליה". שיחק לצד דורון תבורי בפרויקט "נתן החכם". ב-1994 הצטרף לתיאטרון גשר ושיחק בהצגות: "רוזנקרנץ וגילדנשטרן מתים", "האידיוט", "אדם בן כלב", "בשפל", "טרטיף", "כפר", "עיר - סיפורי אודיסה", "שלוש אחיות", "הנהר", "יום", "מר ברינק", "העבד", "שושה", "נישואי פיגרו", "מדיאה", "מומיק", "גן הדובדבנים", "הבן הבכור", "שונאים". סיפור אהבה" ועוד.

פאולו א. מואורה

יליד ברזיל, בוגר בית הספר הגבוה לאומנויות הבמה "בית צבי". במהלך הלימודים שיחק בהצגות: "השודדים", סיפור הפרברים", "ענן בראש", "אחד משלנו" (טחנה על הנהר", "הזוג המוזר", "השודדים" ועוד. בפסטיבל סמולבמה שיחק בצגה "איש ציפור". כתב 3 מחזות שהועלו: "החייט", "לדעת", "מומי וקימו". כשחקן קולנוע זכה בפרס השחקן הטוב ביותר בפסטיבל בינלאומי 2012 לסרטי סטודנטים על הסרט "Determinado". בשנת 2012 הצטרף לתיאטרון גשר. מאז השתתף בהצגות: "פרימה דונה", "אנטי", "יונה ונער", "כפר", "הדיבוק", "נופל מחוץ לזמן", "הלוך ושוב", "הנפש הטובה מסצ'ואן", "אליס", "אני דון קיחוטה", "מר ורטיגו", "במנהרה", "אנדי וורהול - פופ&ארט", "קיץ במריאנבד" ועוד.

יבגני טולצקי

יליד רוסיה, בוגר אוניברסיטת חרקוב. שיחק בתיאטרון בובות בחרקוב. היה בין מייסדי תיאטרון בובה ושחקן בורטינו במגניטוגורסק. זוכה תחרות לשחקני תיאטרון הבובות בפולין (1975). בשנת 1991 עלה לישראל והצטרף לתיאטרון גשר. שיחק בהצגות התיאטרון: "רוזנקרנץ וגילדנשטרן מתים", "בלגנצ'יק", "אילו אפשר היה", "אדם בן כלב", "חלום ליל קיץ", "מולייר", "כפר", "עיר. סיפורי אודיסה", "דון ז'ואן", "הנהר", "יום", "אופרה בגרוש", "גן הדובדבנים", "חלום ליל קיץ", "מר ברינק", "העבד", "מינכהאוזן", "נישואי פיגארו", "מומיק", "הבן הבכור", "יאקיש ופופצ'ה", "רביזור", "שונאים. סיפור אהבה", "שש דמויות מחפשות מחבר", "יונה ונער", "הדיבוק", "ספר דוד המלך" ועוד. מתפקידיו בקולנוע: יאנוש קורצ'ק.

ליליאן רות

לידת רוסיה. סיימה את בית הספר והמכון לתיאטרון בבאקו. החלה לעבוד בתיאטרון הדרמה הרוסית, וזכתה להצלחה גדולה ותפקידים ראשיים. שיחקה ב"אילוף המאלף", "חלום חגיגי לפני הצהריים", "הזריחות שקטות כאן", "אנטוניוס וקלאופטרה". עברה למוסקבה עם בעלה השחקן רולנד חיילובסקי ז"ל ועבדה לצידו בתיאטרון סאטיריקון. ב-1990 עלתה לישראל. הצטרפה לתיאטרון גשר ב-1992 בהפקה "אילו אפשר היה...". השתתפה, בין השאר, בהצגות: "מולייר", "האידיוט", "אדם בן כלב", "בשפל", "טרטיף", "כפר", "עיר - סיפורי אודיסה", "השטן במוסקבה", "העבד", "שושה", "נישואי פיגארו", "וריאציות לתיאטרון ולתזמורת", "מומיק", "שונאים. סיפור אהבה", "קיץ במריאנבד" ועוד. השתתפה בסרט של הבמאי פאבל קראבצקי "בסה מה מוצ'ו".

טלי אוסדצ'י

זוכת מלגת קרן שרת לשנת 2014. בוגרת הסטודיו למשחק של ניסן נתיב ת"א 2015. הופיעה בין השאר בהצגות "אני דניאל חארמס" (תיאטרון הבית) ובהצגה "בזעיר אנפין" (תיאטרון גשר), כיום משתתפת ב-"ספר דוד המלך" (תיאטרון גשר) ובהצגת יחיד שלה "ערמונית" בתיאטרון הסימטה שביפו.

תיאטרון גשר

הלל קפון

בוגר הסטודיו למשחק מיסודו של יורם לוינשטיין, 2014. עבודתו בטלוויזיה: "עבודה ערבית", "בנות גיל הזהב", "אישתו של גיורא", "מתים לרגע", כיפת ברזל". בקולנוע: "ארץ נשיונל" - סרטו של איציק רוזן, "פלאפל אטומי" - סרטו של דרור שאול. בתיאטרון: "המחברת הגדולה" הפקת הסטודיו שאומצה ע"י תיאטרון גשר. בתיאטרון גשר: "חיות החיות", "מר ורטיגו", "קדוש מעונה", "אנדי וורהול - פופ&ארט", "קייץ במריאנבד". הצגות ילדים: "ילד אגדה" ו-"צ'ארלי צ'פלין" בתיאטרון הלאומי לנוער, "משחקים בחצר האחורית" בתיאטרון אורנה פורת.

תיאטרון גשר

מנהל אמנותי יבגני אריה

מנכ"ל לנה קריינדלין

הנהלה ציבורית

יו"ר התיאטרון: עו"ד אלי זהר
נשיא כבוד: צבי זמיר, אלוף מ"ל,
קולט אביטל, ישראל בר-טוב, עו"ד יגאל ויינשטיין,
נעמי טיסונה, אורן מוסט, ישראל מקוב, עו"ד טל
פאר-כהן, בוריס קרסני, אמיר שלח, אורי שנער,
חנה מוניץ, אורי לוי.

ועדת ביקורת

פרופ' דוד אלכסנדר
שמואל עומר

מבקר פנים

רו"ח יצחק רביד, משרד רו"ח רווה-רביד
רו"ח אבי פרקש, משרד רו"ח זיו האפט
ייעוץ משפטי משרד עו"ד ש. הורוביץ ושות'

להקת השחקנים לעונת 2016-17

ע"פ סדר א"ב

טלי אוסדצ'י	פיראס נאסר
בוריס אחנוב	רוני עינב
אייל איבשין	דניאל סטיופין
אפרת ארנון	אלכסנדר סנדרוביץ'
אפרת בן-צור	רות סנדרוביץ'
סולו גבע	קארין סרויה
תמר גלוסקה	ויטלי פוקס
לוסי דובינצ'יק	אלדר פריבס
הנרי דוד	אלון פרידמן
דניאל דמידוב	אסף פריינטא
ישראל (סשה) דמידוב	נעמה פרייס
סבטלנה דמידוב	חנה פרנקלך
נועה הר-ציון	נועה קולר
יובל ינאי	גלעד קלטר
יוליה טגיל	כרמל קנדל
יבגני טרלצקי	פירה קנטר
אורי יניב	הלל קפון
מיקי לאון	ליליאן רות
יונתן לנדסמן	רות רסיוק
פאולו א. מואורה	אנג'לה שטיינגרט
גיטה מונטה	נעט שפילמן
עידו מוסרי	שיר שנער
דור מיכאלי	דורון תבורי
נטשה מנור	

מחלקה אמנותית

דרמטורג: רועי חן

דרמטורגית: קטיה ששונסקי

מעצב: מיכאל קרמנקו

עורכת, עוזרת מנהל אמנותי: ז'ניה קרבצ'יק

עוזר במאי לשפה ודיבור: יוני לוקאס

מנהלת הלהקה: שרון בורשטיין-ביצ'צ'י

מנהלות הצגה: טטיאנה סוכנובה, אירינה גרודזינסקי

מנהל

מנהל אדמיניסטרטיבי, תפעול והפקות: רומן קבטנר

עוזרת מפקי: אירנה אורלוב

דוברות ויחסי ציבור: יוני וולף, עידית קינן (גלאי תקשורת)

דוברות ויחסי ציבור במגזר הרוסי:

אנה גינזבורג, אנה מקדונסקי (EGOeast)

עוזרת מנכ"ל: נטלי סמוז'יץ'

מזכירת התיאטרון: לריסה סובולבה

אדמיניסטרטור: טטיאנה קוזלובה

תפעול ואחזקה: ניסים צמח

כספים

מנהל כספים/חשב: ויקטור ריסקין

מנהלת חשבונות: חנה סטריקובסקי

מחלקה טכנית

מנהל טכני: מקסים רוזנברג

מנהל מחלקת קול ותאורה: סרגי נוביצקי

מנהל ייצור: יורי סוכנוב

צוות במה: ואדים איליין, דמיטרי בורקין, פבל דוידוביץ',

אלכסנדר טורופובסקי, איגור ממונוב, ויקטור קבזון,

אנדריי קוליש, מיכאל ריבקין

מחלקת קול: מיכאל וייסבורד, פליקס שפושניק, מיט זמיר

מחלקת וידאו: סטניסלב לב-אור

מחלקת תאורה: אלכסנדר סיקירין, אליהו סטרובויסקי,

אירינה פקטור, ויקטור וינוקורוב, לנה ראטובה

מחלקת תלבושות: אלכסנדר גטלין, אנה איצקוביץ',

מרינה קרסילניקובה, ורה מושקוביץ', אווה לויט

מחלקת אביזרים: אולגה ברזין, אלכסנדר קוז'בניקוב,

אלה כהן

מחלקת איפור ופאות: הלנה מרצינובסקי, מריאנה גרייב

בית מלאכה תיאטרון גשר: מיכאל סלפנר, גאורגי

סולומנקו, דמיטרי סוכנוב

מחלקת שיווק ומכירות

מנהלת שיווק ופרסום: אורנה דנילוב-נועמה

ע. מנהלת שיווק ופרסום: תרז שושן

מכירות ושיתופי פעולה: מיכל אורבך

מכירות ופרויקטים מיוחדים: אולגה ארייב

מח' מכירות: סוניה שפירא, אנה דורפמן, לרה קילשטיין,

דיאנה ליון

מחלקה חינוכית: ענת גרנטמן

תקשורת שיווקית: טלי ברוידא, גידי ספרינצין

שירות לקוחות וטלמרקטינג: סתיו בן-שחר, אטי אורמן,

משה לוי, עינב אשל, איתמר לוי, סוניה סולוביוב

תכניה

תוכן: קטיה ששונסקי, רועי חן

עיצוב: אירה מרון

תיאטרון גשר

שדרות ירושלים 9, תל אביב 03-5157000

gesher@gesher-t.co.il

www.gesher-theatre.co.il

עמותת ידידי גשר

יו"ר העמותה	עמותת ידידי גשר
ישראל מקוב	אביבי מיכל ומשה אבן עזרא יעקב אונגר יעל ורמי אוראל אלן ואסטל איתן פולט
יו"ר כבוד	אלאלוף שרה ומשה
משה פורת ז"ל	אלקון עדית
נירה מקוב ז"ל	אלחנני איטה אסף רות ואברהם אקירוב אלפרד וחווה ארקין דוריס ומורי בונה שמואליק באום רינה וגדעון בוקסר יוכבד בוקשפן נורית בורשטיין מיכאל בלכמן אסתר בן נפתלי דינה ואברהם בן ש"ך אלה ואהוד בר אור רותי ושמואל בר נתן ענת וצביקה בראון גבי
	בראל מישי ואסתי בריר (אבידן) ברוריה ואברהם ברניצקי קוני ודן טבק רבקה ורוני טוב מילי ואמרי טולדאנו ובניאלי נירה טוקטלי עדנה
	טיסונה נעמי ושלמה טייק עירוה לזכר בעלה דוד טייק טיץ אסנת ויורם יגלום נורית
	יובל רקנאטי יהודית ושמחה דוד יודקובסקי לאה ים-שחור נעמי ומנחם יעקובי-בכרך אסתר יקר עמנואל ואליס דניאלס
	ירון אבי יועל שניידמן כהן מאיר כרמל שוש ואליעזר להט שרה
עמית כבוד	דוד גבריאלה
צבי זמיר (אלוף במיל')	דולב גבי דורון גדליה ויונית

לובצקי תקווה וצבי לוי יצחק ורחל ליון ניה ומיכאל הלפרין
ליבנה בלה לון יהודית ליצין ילנה וסימון לנגשטטר חגי לנגליב חגית ומשה לנדסברג יהודית ואלכס לרמן עדנה ורפאל מאור רפי ודודי מטרסו עמית ואבי מירקין דניאל ורוני מנור נורית ויואב מקוב ישראל מקוב רותי וגדעון נוס שולמית סאמט ורדה וחיים סגול טובה וסמי סטימצקי רחל וערי סלונים תמי ואורי סלע שרה ומיכאל סתר מיכאל ואורה עופר רותי עופר רחל ודן עפר אהרון וגילה עינן נירה ומנחם פדני ענת ובנימין פועלים בקהילה פורת רלי ותמי פזנר מרטי ואבי פלדמן דובי פלידבראום ז'אק פקלמן עדנה ודב פרומן אליש וצבי פרופר סוזי ודן פרופר אתי וגד פרלוק ד"ר חיים ואורנה פרלמן אלונה ובני פרנקל לביא איריס ופרופ' יעקב פרשקר דליה ויוסף צדר שולה

צפריר רונית ואמיר קוק מימי ואמיר קוק שרה ועמנואל קז ישראל קינן ננה קלגסבלד יעל ודורי קלי ללה ומנחם קני אתי ומיקי קצין יהודית ורוני קרינסקי רוני ואיציק רדומיטלנסקי קונסטנטין רהב הילה ורן רוטלוי נלי ויאיר רוסק הלנה ריזל דליה ודן רייכר דפנה ושי ריס איטה רמות אריק ושרייבר רחל רסנר אורית וחיים שביט יעל ושבתאי שגיא ליציקה ועמי שובל כנה וזלמן שטיינמץ דניאלה ודניאל שטיינמץ פרומה שלח אמיר ואורלי שמגר מיכל ומאיר שמיר אלה ויאיר שמר אתי ואסף שני הדסה ומאיר שפיגלמן יהודית ומיקי שפיטלני אודליה ואפי שפיר דב שפיר דפי ויגאל שקד שושנה וישעיהו תאומים ארית ומושיק תומרס זיוה ואהרון
--

עמותת ידידים צעירה
אילן ערן וכרמל אפל שירה ועמוס ברק ריבלין מור דור גליה ואודי הרטמן אסתי ואלקס וילקר אורית ורן לבקוביץ חנה ורון לוי ויס דפי וגיגי לסר עינת סגול-אלימלך שירה ושחר עזורי מירי וסמי פאר הכהן טל ועינב רודיך נעמי וולף ליאור ריבקינד-בן צור איריס וערן שימור-גולן יעל שטיינברגן שטרנבייך סיוון ורוני שפיר איה וטלי תומר אסתי ורון

ידידי גשר	תודות
תרומה בעילום שם תרומה בעילום שם גוב זהבה ובן עמי ידיון אילן ורזיה	אונגר יעל ורמי בוקסר יוכבד בורשטיין מיכאל בלבטניק לן בשקניה סופיה דן אנה ולסלי - קנדה ויינשטיין יגאל עו"ד זהר אלי ונילי אלוף במיל' זמיר צבי חולדאי רון יועל יגלום רעיה לנגשטטר חגי לנדסברג יהודית ואלכס לייבה מנחם מינקוף מרי פרנס ופרנסיס - ג'נבה מנטו אילנה ופסקל מקוב ישראל סגול טובה וסמי פורר יצחק פורטר שרלי פורת רלי פרוסט פיליפ - ארה"ב פלוסקוב טלי קאהן מוריס קירשנבאום פאניה קלגסבלד יעל ודורי קרז'נר עופר קרסני בוריס רוטלוי ליגד רפפורט עירית וגלן פרי משפחת רקנאטי שמחה שטרן - "קרן הקדש" JNF לונדון סלבי קרלו ז"ל - איטליה פורת משה ז"ל שכטר דוד שרנסקי נתן שלח חזי ז"ל

תודה מיוחדת
למשרד עו"ד ש. הורוביץ ושות' על ייעוץ וסיוע משפטי למשרד רו"ח זיו האפט למשרד רו"ח רווה-רביד למשרד עו"ד גולדפרב זליגמן

תודה מיוחדת לצוות הרופאים

ד"ר שכלום שגב - מנהל מכלן סקר רפואי "שיבא"

ד"ר מרק רוסנובסקי - מומחה לרפואת ספורט

ד"ר אינה רייקינה - גרון וקול

פרופ' יהודה סקורניק - כיורוגיה כללית

תיאטרון גשר נתמך ע"י משרד התרבות והספורט ועיריית תל-אביב-יפו

תודה מיוחדת

מפעל הפיס הסוכנות היהודית קרן קיימת לישראל בנק הפועלים בנק דיסקונט טבע תעשיות פרמצבטיות הקרן ע"ש נירה מקוב ז"ל Access Industries קרן קיסריה קרן הייסוד קרן ברוך ורות רפפורט קרן ריץ' קרן אלכסנדר גראס
--

the possibility of absolute moral or ethical values. Instead, good and evil are nebulous, and values addressing such are the product of nothing more than social and emotive pressures. Existential nihilism is the notion that life has no intrinsic meaning or value, and it is, no doubt, the most commonly used and understood sense of the word today.

Alan Pratt

Embry-Riddle University
USA

What I relate is the history of the next two centuries. I describe what is coming, what can no longer come differently: the advent of nihilism. ...For some time now our whole European culture has been moving as toward a catastrophe, with a tortured tension that is growing from decade to decade: restlessly, violently, headlong, like a river that wants to reach the end...

"Will to Power" by F.Nietzsche

***"It's all romanticism,
nonsense, rottenness, art.
I'd better go to my frogs..."***

Y. Bazarov

The novel by Ivan Turgenev written nearly 160 years ago caused a revolution in the 19th century and remained modern in the 21st.

A classic is something that one rereads. And one rereads what is important here and now. The great writers of the past increasingly come to the aid of those, who are looking for solutions of today's problems, or – if you look even wider – for those, who seek the meaning of life.

In the center of the plot is the conflict between the generation of the "fathers", who protect their foundations and moral values, and uncompromising "sons", who reject outdated authorities and truths.

"Fathers and sons" is a play about us and about our time.

"Nihilism" comes from the Latin nihil, or nothing, which means not anything, that which does not exist. It appears in the verb "annihilate," meaning to bring to nothing, to destroy completely. Early in the nineteenth century, Friedrich Jacobi used the word to negatively characterize transcendental idealism. It only became popularized, however, after its appearance in Ivan Turgenev's novel *Fathers and Sons* (1862) where he used "nihilism" to describe the crude scientism espoused by his character Bazarov who preaches a creed of total negation.

In Russia, nihilism became identified with a loosely organized revolutionary movement (c.1860-1917) that rejected the authority of the state, church, and family. In his early writing,

anarchist leader Mikhael Bakunin (1814-1876) composed the notorious entreaty still identified with nihilism: "Let us put our trust in the eternal spirit which destroys and annihilates only because it is the unsearchable and eternally creative source of all life – the passion for destruction is also a creative passion!" (Reaction in Germany, 1842). The movement advocated a social arrangement based on rationalism and materialism as the sole source of knowledge and individual freedom as the highest goal. By rejecting man's spiritual essence in favor of a solely materialistic one, nihilists denounced God and religious authority as antithetical to freedom. The movement eventually deteriorated into an ethos of subversion, destruction, and anarchy, and by the late 1870s, a nihilist was anyone associated with clandestine political groups advocating terrorism and assassination.

The earliest philosophical positions associated with what could be characterized as a nihilistic outlook are those of the Skeptics. Because they denied the possibility of certainty, Skeptics could denounce traditional truths as unjustifiable opinions. When Demosthenes (c.371-322 BC), for example, observes that "What he wished to believe, that is what each man believes" (*Olynthiac*), he posits the relational nature of knowledge. Extreme skepticism, then, is linked to epistemological nihilism which denies the possibility of knowledge and truth; this form of nihilism is currently identified with postmodern antifoundationalism. Nihilism, in fact, can be understood in several different ways. Political Nihilism, as noted, is associated with the belief that the destruction of all existing political, social, and religious order is a prerequisite for any future improvement. Ethical nihilism or moral nihilism rejects

FATHERS AND SONS

Stage adaptation, directing and set design: *Yehezkel Lazarov*

Lighting design: *Nadav Barnea*

Costume design: *Alin Lazarov*

Stage technology: *Zohar Shoef*

Music: *"La Femme", Frederic Chopin, Ólafur Arnalds*

Sound design: *Michael Weisburd*

Assistant director for speech: *Yonny Lucas*

Video-directing: *Yehezkel Lazarov*

Video-design: *Ran Slavin*

Video-playback: *Nimrod Tsin*

Assistant director: *Irena Orlov*

Cast

Yevgeny Bazarov: *Miki Leon*

Arkady Kirsanov: *Alon Friedman*

Nikolai Kirsanov: *Israel (Sasha) Demidov*

Pavel Kirsanov: *Doron Tavori*

Vasily Bazarov: *Boris Akhanov*

Arina Bazarova: *Fira Canter*

Anna Sergeyevna: *Netta Spiegelman*

Katia: *Roni Einav*

Fenechka: *Tali Osadchy*

Aunt: *Lillian Ruth*

Timofeyich: *Yevgeny Terletsky*

Peter: *Paolo E. Moura/Hillel Cappon*

Executive producer: *Roman Kvetner*

Technical director: *Maxim Rozenberg*

Artistic director: *Yevgeny Arye*

CEO: *Lena Kreindlin*

Performance

Assistant director: *Tatiana Sukhanova*

Costumers: *Marina Krasilnikova,
Vera Moshkovich*

Props: *Olga Berezina,
Alexander Kozhevnikov*

Makeup: *Helena Martsinovskaya,
Marianna Graev*

Sound: *Michael Weisburd, Mit Zamir,
Felix Shaposhnik*

Light: *Alexander Sikirin,
Eliyahu Saravaisky, Irena Faktor*

Stage workers: *Alexander Toropovsky,
Andrey Kulish, Victor Kabzon,
Michael Rivkin, Pavel Davidovich*

Performance production

Set: *Yuri Sukhanov and the Workshops
of Gesher Theatre*

Wardrobe: *Alexander Gatlin,
Anna Itskovich*

Props: *Olga Berezina,
Alexander Kozhevnikov*

Makeup and wigs:
Helena Martcinovskaya

FATHERS AND SONS

Based on a novel by
Ivan Turgenev

Translated by Nilly Mirsky
Stage adaptation: Yehezkel Lazarov

FATHERS AND SONS